

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyszeri ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

Kölcsöndemokrácia és ébresztő óra

Irtja: VÁZSONYI VILMOS

Az ellenzék passzivitása esodákat művelt. Az unalom önmulattására kényszerítette az egységspártot. Amikor elfogytak a gyászszünet ellenzékiek, akik az egész esztendő alatt hallgattak és egyszerre, mint esodálatosan meggyógyult néma, beszélni kezdtek: az egységspárt kénytelen volt önmagának ellenzéket csinálni. Már ott tartottunk, hogy maguk a miniszterek is belesetek az ellenzéki hangulatba. A budapesti móka, az ellenzéki kormánybiztos operettje, országos tréfává kezdett kiszélesedni.

Az egységspárt, amely az ellenzék kivonulása előtt tartott ülésén Györky Imre felszólalása miatt fajvédő dühöngésben tört ki, most egyszerre rohanná küldötte ügyvezetett szabadelvű szárnyát. Akik előbb fenyegetések, most egyszerre csak fuvaláni kezdtek. Valóságos szerenádok hangzottak el „mandolinhang árad szíjjel, tele vágással, szenvedéllyel”. Sorra felállottak a szónokok és követelték a numerus clausus eltörlését. Genf előtt és a közéleti választások előtt az ilyesmi nem árthat. A hidegen figyelőknek nyomban feltűnhetett, hogy a szónok urak gondosan elkerülték azt a megmondolatlanságot, hogy határozati javaslatot nyújtsanak be. A naivak és a naivitást ügyvezetők színlélek azonban immár diadalal hirdették, hogy vége a numerus claususnak. Akik már nem bírnak magukkal, akik már nyíltan szeretnék a kormányt támogatni, akik mindazon a szabadelvűség reményének és vigaszának akarják tekinteni *Bothen* látván: harsány szóval imára vezényelték minket. Imádkozzatok, mert ime szétfoszott a kőd, véget ért a rémes éjszaka és a jogegyenlőség napja felragyog.

Ámde aki nem restellte a szomorú fáradtságot és belenézett a fajvédő lapokba, annak észre kellett vennie, hogy a fajvédő talora biztos a maga dolgában és mosolyog a bala roménykedőkön. A fajvédő sajtó két táborra oszlik: vannak kormánytámogatók és ellenzéki fajvédők. Mindkét rész között nemes verseny folyik, hogy melyik tudja jobban zsidói a zsidókat és melyik tudja jobban szolgálni a reakciót. A Főmunkáspárti fajvédő sajtó magasztolja a kormányt és a kormánytámogatás boldog birtokában hirdeti a reakciót. A másik rész sem zordon avagy kegyetlen a kormánnyal szemben. Újabban a kormányfértakura kerül a sor, ellenzéki hangjuk egy kissé harsány. A fajvédő sajtó együttesen jól mulatott azokon az ábrándos lelkeken, akik a reakció konszolidációját ösztövezték a konszolidációval, a szabadelvű frázisokat a szabadelvűséggel, a demokráta szólamokat a demokráciával. A fajvédők megértették, hogy nálunk a demokráciának külön változatát „tenyészik”: ez a *Kölcsöndemokrácia*. Nem a demokráciát vesszük kölcsön hanem demokráciát szelünk, amikor vértől körünk kölcsön. Genf előtt mindig a kirakába kell tenni valami kis szabadelvűséget, valami

kis demokráciát. A fajvédők jól tudják, hogy Genf után ismét út az ő órájuk, mert a miniszterelnök Genfben, a demokrácia és az órák városában demokráciát visz, de onnan mindig ébresztő órával érkezik haza.

És valóban elég volt egyetlen ébredővácsora és egy másik ébredőgyűlés, melyet stilszerűen a szabadkőművesektől elszedett szókbázaiban tartottak, elég volt az öklök és a bajtársak emlegetése; és jött a nagy nyilvános megfutamodás, *Klebelsberg* Kuno gróf kifejtette, hogy eszéigában stíves a numerus clausust eltörölni, mert ezt nem engednék meg a keresztény szülők és nem fűrné el az ifjúság, amely a Himnusz hangjai mellett akadályozná meg a tanulási szabadság és az egyenlő jog diadalmas bevonulását. — Kuno gróf, amíg az egységspárti szabadelvű szónoklatok elhangzottak, betegesen feküdt a lakásán. De úgy látszik, még lázálamban is lézasan dolgozik, mert betegágyánál is kitudta, hogy mit kívánnak a keresztény szülők, mit engednek meg, mit nem tűnnek meg az ifjú bajtársak.

Hej! Nagyszerűen szuverén nálunk az állambatalom. Ha arról van szó, hogy a demokratikus ellenzék nyilvános gyűlést akar tartani, akkor a kormány hatalma teljességének tudatában az asztalra csap és nem enged meg a gyülekezést. Ha ébredőgyűlésről van szó — az más! Azt nem lehet megakadályozni, ott szabadon lehet nemcsak beszélni, de igazolni és bujtogatni is, ott rázhatják az öklöket, fenyegethetnek erőszakkal: a kormány ezt alázatosan eltűri.

Hiszen Kuno grófnak meg kellett érnie, hogy a mentelmi bizottságban saját pártjának tagjai leszavazták az előadói javaslatot és nem akarják felfüggeszteni Bónárd és Csilléry mentelmi jogát azért a csekélységért, hogy ezek az ébredő képviselők hermafroditának nevezték Kuno grótot. Pedig a két ébredő férfúnak az eddigi eredmények szerint amiatt nem kellett volna valami halálos veszedelemtől tartania, mert hiszen a törvénytörző Kuno gróf férfiaságát pénzbüntetés kiszabásával nem sokra értékelték.

Hej, nagyszerű az állambatalom teljességel! Ha arról van szó, hogy beküldje kell venni az ellenzéket, esőrognek az új házszabály bilincsei. Ha arról van szó, hogy beküldje kell venni az mult ellenzékkel a választói jogról, akkor a kormány keményen és komolyan kijelenti, hogy tőle politikai engedményeket nem lehet kiestkarni: a kormány és a parlament szuverén. Ugyanez a büszke kormány hetekig tárgyalt a bajtársakkal a két soproni zsidó diák ügyében és ennek a kormánynak a külügyminisztere nem szégyeli bevallani, hogy ő az ifjúság beleegyezése nélkül nem meri helyreállítani a jog-

egyenlőséget. Azt hiszi, hogy a Himnusz élénélése kellő fedezet az embertelenségre, a jogtalanságra, a kulturbotránnyra. A Himnuszot meri emlegetni, amikor hazájukhoz ragaszkgó ifjakat küldöz a külföldre. A Himnuszot meri emlegetni, amikor a hazánkat fojtogató szomszéd államok egyetemei fogadják a Magyarországból küldözött ifjakat, ahelyett, hogy a magyar egyetemeken tanulnának azoknak a gyermekei, akiket az erőszak tőlünk elszakított területekre sodort. Milyen szánalmas kintlódás és dadogás az ilyen vallomás után annak emlegetése, hogy elvben nem híve a numerus claususnak!

Legyenek szabadelvűek vagy legyenek reakciónáriusok, de vallják bátran világgondosítókat és ne szégyeljük, amit tesznek, vagy ne tegyék azt, amit szégyelnek! Látni, *Eckhardt* Tibor, a magyar horogkereszties vitéz logikusan nyilatkozik: ő azt akarja, hogy a zsidókat nyilvánítások nemzeti kisebbségnek. *Eckhardt* Tibor sokalja a magyarokat és *Eckhardt* Tibor Erger-Berger-irredentista, aki ki akarja arról tanítani a körülfütnék levő utóállamokat, amelyekben a magyarság nemzetiségi kisebbség, hogy a nemzetiségi kisebbségnek nem kell egyenlő jogot adni. De *Eckhardt* Tibor nyugodtan hivatkozhatik többirfó indítványának indokolásánál a numerus clausus kimondó törvényre.

A fajvédelem újra győzött, a demokráciát vereséget szenvedett és emellett megosztották és kigunyolták, azok, akik megvédelmezésére nem esatába indultak, hanem csak hadgyakorlatra. Az örökké alkudni-akarók, a megelégedett kedélyek, akik passzívtá látnak minden madárban, az előkelők, akik reszketnek a grönnyörtől, ha parolázhatnak a kormánnyal, a szabadelvű harsányok, akik a szabadelvűség ragyogó diadalát látják már abban is, ha végre a gyilkosokat lecsukják és az embereket nem ütik le a nyílt utcák során, — értsék meg, hogy konok ellenségéggel állunk szemben, akik csak alkut nem ismerő kitarítással, az összes demokratikus erők egységisével lehet legyőzni. Minden ponton kibuggyan ez az igazság: amíg reakció van Magyarországon, itt csak két front lehetséges: az egyik a reakcióé, a másik minden progresszív párté. Az a szabadelvűség, amely ilyen időben a munkások ellen igazat, vesztébe rohan. Az a szabadelvűség, amely mögé nem sorakoznak fel hatalmas tömegekben a dolgozó polgárok és a dolgozó munkások, csak *Schöngeistok* mulatása és fraszolglója vagy opportunistaok albilje lehet, de nem komoly munka, nem kemény harc, amely eredményt és győzelmet ígér.

A demokráciának és a szabadelvűségnek nem lehet numerus claususa. Nem lehet a magasztos harcából senkit sem kirekeszteni, se pötagi, se proletári.

Az egyszakos törvény temetése

A szabadelvű párt az utóbbi napokban a leghatározottabb formában hirdette, hogy a kormány a párti közbejárására betervezett vegre a híres egyszakos törvényjavaslatot. Eserint választók lesznek azok is, akik a nemzetgyűlési választók névsorából kimaradtak, de most az összeírás alkalmával iszanolni tudják, hogy a választójog kollektíve rendelkeznek. Már közzétették a dudakapukra és a transzparensekre. Most egyszerre megszólal *Ro-kowski* úrnak belügyminiszter, *Wolffé* kedvence és kijelenti, hogy *Heinrichék* egy rendkívül lekészték és ő nem hajlandó a közzéi választások terminusát kitölteni. Egyszerre nagyon sírgos lett az ügy a belügyminiszter úrnak, aki évekig hazigazta az új törvény megalkotását.

Persze, rossz kifogás és ürügy az egész, hiszen az egyszakosot régen legragyalhatta volna a kormány, ha meg lett volna erre a komoly szándéka. De, imé, a kicsiny egyszakos nem jött megérteni!

Vajon a szabadelvűk befértek a kis magzat elvárásával, avagy lesz néhány zokszavak és néhány bukókaj a doréék anygyűlésiú kormány számára is? Eszkübe jut-e, hogy imé a legundorodóbb aktivitás nem képes arra, hogy egy rosszkarátó kormányzat idején egy lelkeplike egyszakos törvényeske megndhessen?

Fajvédő indítvány — a fajvédők ellen

MI az a „nemzetiségi kisebbség”?

Eckhardt Tibor valami olyasféle határozati javaslatot nyújtott be a költészetügyi vála során, amely a zsidókat nemzeti kisebbségnek deklarálta. Ezt az új politikusk ügy szokások emlegetni, mint a fajvédő politika *Reichelt* jött, vagy *Mellenbach* és meg haladalmi politikusk közéletében is ő a *Nagy Ruzsa*, a *Finom Rohafé*, a kuruzs legragyozóbb taktikusa aki — mint mondani szokás — „a dolgokat csipellé”. Itt mi nem tudjuk, mennyibe csinája a dolgokat: azt azonban tudjuk, hogy ennek az indítványnak legkevésbé célja ép — fajvédő szempontból van. Talán nem hat a szenzió csatlano erejével, ha azt mondjuk, hogy nem mi vagyunk hivatalok annak megállapítására, hogy fajvédő szempontból mi jó és mi nem jó: de jó *tanácsokat* elfogadhatjuk fölünk a fajvédők, hogy egy ilyen határozati javaslat elfogadása csak azt jelenti, hogy — jogilag felfegyverez azokat, akiket le akarunk fegyverezni!

Egy „nemzeti kisebbség” tartozni: nemzetközileg biztosított jogok öltalmát jelenti — és a magyar zsidóság ezer és ezer más okból eltekintve, legfőképp azért nem tekinthető meg, hogy a nemzetiségi kisebbségnek tekintett, mert nem két ebből az oldalból — sőt kikéri magának, hogy ő nemzetközileg jogilag védjük: a magyar zsidóság nem ismer és nem fogad el más jogot, mint sajátját: a magyar nemzet biztosítja számára — a zsidóvállás magyarok egyenjogú állampolgárai ennek az országának és visszautasítják azt, hogy az egyenjogúságon felül még külön nemzetközi jogai legyenek és legkevésbé visszautasítják azt, hogy egyenjogúságukat — nemzetközi szerződésekre foglalt jogok biztosítsák.

Nem lehet a magyar zsidó nemzetiség: ezer történelmi, politikai és kulturális okból — de legkevésbé tehát: bizonyos okból — mert ahol a zsidó történelmi okból deklarálják nemzetiségnek, mint egyik-néki szomszédállamban, ott az a magyarság ellen törvénnyel. Mivel kevesebb magyarok akarnak, tehát a zsidó kisebbség a magyarság tömegéből — mint a görögök, politikailag, pénzügyileg, irodalmilag mind gyöngybe magyarságot akarnak: tehát külön nemzetiségek deklarálják a zsidót.

Mostanában sűrűn ropognek föl a fajvédő sűjtő elemekről olyan hírek, hogy a zsidók megtagadják magyarságukat; hat ha őz igaz volna, ezzel az igazságban szemben csak egy magyar érdek volna: elfogadni — de hogy mennyire nem igaz, annak elég éles képmellékeltől szolgálhat *Golda Laszó* legutóbbi nyilatkozata, amely kíméletlenül megtervezték a zsidókat, amiből — nem engedhet magyarságukból. Ami nem magyar érdek az utóállamokban, nem magyar érdek Csonka-Magyarországon sem... fajvédő érdek talán lehet, mert a fajvédők, ilyen bőlesen, sohasem mondják meg, hogy

melyik fajt védik — és tagjai után itelve, legalább annyira hivatalok a sváb vagy tót faj védőkre, mint a magyarokra. Általában multságos a fajvédő politika a maga vérvérkedésével és családfelir — és nem valami radikális tudós, hanem a kuruzs történetírja: *Szeffla Gyula* mutatott rá arra, hogy a Chamberlain-féle fajvédő felmorái az itteni fajvédők „álviszik ugyan, de homlokegyenest ellenkező tendenciával és az ideák vándorlása szempontjából is érdekes, miként olvassák ki embereink a *szöveket* magyarázatlanságban a érzegasharuk vagy feketék felsőbb rendeltetés... elfogadják a germán mesterül azt, hogy vannak tehetősegek és lehetőségetlen, alacsony és magasrendű fajok, elfogadják ezek ismeretlejeit, de már oda nem követték a gőgös mestert, mikor az minden dísz és kiváltságot, amit csak a gazdag világon össze tud harcolni, ráaggat a germán hórs és egyedül ró... Ide már nem követi a magyar társulat, hanem energrikus mozdulattal odanyúl és a Soliman — Chamberlain karzsonnyafidest leagratja germán hábról és idegverő ragogtja szájja szembe tárgyára, a haradásra tarának. Ha fajvédő alapon felvük a politika, akkor nemzetközi kisebbségnek lehetne deklarálni *német fajvédő* összes magyarországi harosait is... de ez már messze vezetne és nagyon eltávolít a jóntanától, amit e hosszúra nyúló szerkesztői üzenetben a fajvédőknek küldünk; és ez az: hogy a „nemzetiségi kisebbség”-hez való tartozás nem kevesebb, hanem több jogot jelent — nemcsak közjogokat, hanem nemzetközi jogokat is: és a magyar zsidóság inkább szenved a numerus clausus, mint hazai sérelmet, semhogy az elől egy „nemzeti kisebbség” nemzetközileg védett formulát mögé meneküljön; inkább sérelmet itthon, mint védelmet külföldről — és a magyar zsidóság felfogása s ez talán mégis hazafiasabb felfogás, mint — Britanniá, Párisé, vagy Benesé, akinek úgy kedves a zsidó, ha nemzetiségi kisebbség. Eckhardt Tiborék itt a maosztalról állampolgárság ranglétrájára szeretnék szögteni a zsidóságot — hiszik el, hogy ezer (még ezer is) légrösszabb eszköz a „nemzetiségi kisebbség” formulája, amely ép ellenkezőleg nemzetközi jogi öltalmat jelent minden ilyen kísérlettel szemben. Mi sem tartjuk kizártnak, hogy ez a határozati javaslat talán meg sem született volna, a mikéltel választás eredménye, tapasztalhatjuk nélkül — de annyi „nemzetiségi kisebbség” igazán nem tud a fajvédő politika teremtését, igazán valahol *győzött*, mert ahog nem elege a zsidókat nemzetiségi kisebbségnek deklarálni, ahog „nemzetiségi kisebbségnek” kellene deklarálni a demokratátpártot, a szocialistákat, a szabadelvű pártot, sőt még az egyéspártot is, de nemzetiségi kisebbségnek kellene előbb deklaráltnok — az egész magyarorságot is, amelynek egész lelke, történelme, minden ői hagyomány, minden idepszája visszautasítja a *német politikának* azt a bomlási termékét, amely a „fajvédők” nevéé károlmaja. X.

A másik front felé

TISZA KÁLMÁN KORABAN mondogatják, hogy a kormányzat politikáját „a fehér asztal” mellett szánják: most a fehér asztal: az ellenzék tribúnája lesz, a pohárkiszóató a politikai ismeretterjesztés leghatásosabb mufája. Barmily vezető volna különben ez az új módus, az ellenzék mindig ellene van — kormányt ugyan vasorokon is lehet bukítani, amit — a híres *Odillon-Barról* féle reformvadászok példája mutatja, az ellenzéknek azonban nem kellene az ilyen precedensnek s a gyűlekezési szabadság morális is többre beszél a politika irkultusi lakomáinál — emél a moáni „vasora által korlátozott gyűlekezési szabadságnál”, amelynek egyetlen olya van: vendéglő-szárnak földelésé.

NEM HÍHETJÜK, NEM AKARJUK ELHINI, hogy Kisebbség-kültségminiszter *zsidókat* a *zsidó* élre megéri, amelyben az „illetékes ügy” kijelenti, hogy már csak azért sem lehet most szó a numerus clausus megemeléséről, mert az ifjúság akkor felszólal. Félőse másképp, jst nem mondhat — legkevésbé kizárólagosság — legfőbb üre, aki a szoprán esetben megmutatta, hogy nem az aktivitás, hanem a passzivitás az, amely előt — meghátrál. Amennyiben azonban mégis így volna, a passzív nemzetgyűlési ellenzék számára csak egy egygy-javaslat van: alakuljon át tiltottó körmenetű — a kültségminiszter új akkor, legalább a maga részéről nem fog kitérni az elől, hogy választójogi követelése: honorálja. Öccellenelcsája különben azt mondta, hogy ő nem híre a numerus claususnak — meggyőződésének impozáns bizonyítékát adta már a szoprán esetben, amely tudvalevőleg azzal végződött, hogy — a numerus clausus sem érvényesült. Legutóbban olyasféle kijelentést tett retentíthetetlen vasemberünk, hogy a numerus clausus alapjában közgazdasági probléma — rövidesen talán egyszerűen a *takarékosság* *biológus* utasítja az ebbéli felszólalásokat, határozati javaslatokat, indítványokat... bár nem valószínű, hogy a tekerészekéi bizonyos mértékig az az abszurd funkció, azt a *proletáré* *bután* variációt, melynek takarékossági jelzője: mind kevesebb egyetemi hallgató — és mind több egyetem.

Két új státusférfit

Dénes István, aki legutóbb még a Központi Demokrata Körben örök hűséget esküdött az ellenzék szolidaritásának, egyszerre csak elhárította, hogy ő — aktív lesz. A multkor Vázyónyi beszéde után felkötözött, mondott, megható vallomást tett arról, hogy Vázyónyi beszéde őt könnyekre fakasztotta és pillanatnyilag úgy érezte, hogy Vázyónyi-kész volna a halálba is követni. Amde a pillanatok röpkék, mint a lepkek. Dénes István, aki hétről-hétre foglalkoztatta a lapokat, hogy lelkiismerete háborog és táncolni szeretne az aktivitással, — mánap pedig e híreket felháborodva megéltolta: egyszerre csak meglepte a világot azzal, hogy nyíltan szakított a passzivitással. Mint hogy minden ellenzék, aki nem passzivistá, végzőn belekerült a komoly státusférfit *Patheon*-jába, e pillanattól kezdve *Dénes István* kemoly státusférfit.

És szoroban meg egy versenytársra akad *Rákóczi Ferencben*, aki nagyon ritkán beszélt a *Hízhöz*. Nagyon ritkán jelent is meg ott, a blokk ülésen pedig sohasem volt látható, de akiket most nagy megjelenséi kedve látható, mintha a többiek passzívok. *Rákóczi Ferenc* is benn van tehát a *Patheon*-ban. Így emelkednek a szolidaritás megtörésének úján közlegnyek jelentősége és így válik be a szentírás szava, hogy: „az utolsóköl lesznek az elsők!”.

Liberalis vezérférfiak politikai priusza

Ugron Gábor és a szocialisták

A szabadelvű párt korifeusának politikai priusza a következetességnek nem éppen felémelő képet mutatja. A Vázyónyi diszpozíciósra érdekében szónokló *Glucksthal Samu* dr, mellé méltán illeszkedik be *Ugron Gábor*, aki „szocialistákkal való paktumom” a nemzeti veszedelmét lát. Hogy nem mindig ezt vallotta és nem is oly régen meg a szocialisták támogatását sem vetette meg, azt megvilágítja *Pikler* Emil nemzetgyűlési képviselőnek nyilatkozata, melyet *A Pólgár* munkatársának tett.

— Nagyon meglepett — mondta *Pikler* képviselő — mikor *Ugron Gábor* nyilatkozatát olvastam, melyben a vállunk való együttműködést írták. Ilyen nyilatkozatot bárki lehetett volna, csak éppen ő nem, aki az első nemzetgyűlésre a szocialista szervezetek nélkül sem juthatott volna be.

— Emlekeztos, hogy mi, szocialisták az 1920. évi nemzetgyűlési választáson a passzívítás állampontjára helyezkedtünk. Parthatározat kimondta, hogy *átbúszott fehér lapokat* vesztünk részt a szavazásokon. Minden alkalommal kérték a támogatásunkat, mi azonban, a parthatározatra való hivatkozással, minden kérelmet megtagadtunk.

Ugron Gábor is eljött hozzánk, hogy támogassuk.

És akkor — méltányolva *Ugron Gábor* őszinte demokratikus politikáját — elhatároztuk, hogy az ő érdekében kivételt teszünk és megszögjük a határozatot. Magam agittalán végig az ő megvalósítása érdekében kerültem és minden szocialista szavazó leszavazott *Ugron Gáborra*, aki így be is jutott a nemzetgyűlésbe.

— Ezen a sorsdöntő választáson senki missal cöl a kivételt sem tarták meg, vele szemben is csak egyéniségére való tekintettel. Később meg egy ízben meg kellett történni párt-határozatunkat: *Bródy Ernő*vel szemben, de csak a *pártválasztás*, mikor mandátumát és vele a demokrácia ügyét veszélyeztetve láttuk.

Ezt minden nekünk *Pikler* képviselő. Ez a nyilatkozat valóban *különb szívből írt* fel *Ugron Gábor* hazafil aggodalmait, amelyek — úgy látszik — a viszonyokhoz képest változnak.

Felhívás a kihagyott választókhöz!

A választási bizottságok a törvényhatósági választók 1925. évi ideiglenes névjegyzékéből közel 15.000 budapesti választót hagytaak ki azon a címen, hogy hatevi helybélukásuk nincs igazolva. A városban és a kerületi előjáróságoknál közszembre tették a jegyzéket, melyet február 15-ig délelőtt 8-12 óra között meg lehet tekinteni.

A kihagyottaknak joguk, sőt kötelességük felszólalással élni az oknévelő kihagyás ellen. Az okirati bizonyítékokkal felszerelt írásos felszólalást a választási bizottsághoz címezve az illetékes kerületi előjáróságnál kell beadni február 15-ig. A hatevi helybélukás irázoni lehet a törvény szerint bármily elfogadható módon.

Legfelszerűben: 1. lakásigazolól végzéssel, melyet a reudóri bejelentő hivataltól lehet kérni, 2. helyhatósági bizonyítvánnyal, melyet a kerületi előjáróságtól lehet beszerezni, 3. a házfélfelügyelőnek kél, a házban lakó tanúzás mellett kiállított tanusítvánnyal.

A Nemzeti Demokrata Párt szervezetét minden este 6-8 óra között az érdeklődőket felvilágosítják és részükre a felszólalást elkészítik.

Minden kihagyott szerzője vissza sorsdöntő szavazati jogát!

Hazafias üdvözléttel

A Nemzeti Demokrata Párt

HÉTRŐL-HÉTRE

A demokratikus ellenzék passzívítása körül sok politikai szóbeszéd csúsz, de lassan-lassan még a kormány közelében körbenézelés is megkísérlik azon a makacsággal, amelyet gróf Bethlen István miniszterelnök a passzív ellenzék föltételével szemben tanusít.

— Ez a kocsikóság — mondották sztyonyban az egyeseg párt egyik bírálója csoportjában — nagyon hasonlít a régi Bethlen a boldogult Tisza Istvánnak!

A munkóg pérsze ezt a megállapítást nem kritikának számíták, sőt inkább dicsőletnek.

Egyikük azonban, aki valami miatt neheztel Bethlenre, (talán nem akarja kifejezési kormányfőadásosánál) egy régi politikai anekdotával hirtette le munkóitársait.

— Úgy hasonlít Bethlen Tiszához, mint Kossuth Ferenc hasonlít Kossuth Lajoshoz, — kezdte mesélni. Hogy pedig Kossuth Ferenc hogyan hasonlított Kossuth Lajoshoz, arról Eötvös Károly, a vajda mondott el valamikor egy józsi történetet.

— Halljuk! Halljuk! — neszedtek föl a derék munkók.

— Hát élt Vessprében egy némű erős ember, idős Dobos István. Ennek volt egy fia ifjú Dobos István. Hát az idősebb Dobos István olyan erős-tudó és nagyhangú ember volt, hogyha elkészett magiya szép eszöcsen beszélgetni a Balaton inenső partján, bizony áthalított azt a Balaton másik partján is. Híres is volt arról idős Dobos István.

Egyzer aztán meghalt az a nevezetes férfi. Attól kezdve a fiúr, ifjú Dobos Istvánról csak így beszéltek az emberek:

— Ez annak a híres Dobos Istvánnak a fia, aki nek a hajvált áthalított a Balaton túlsó partján is. Ifjú Dobos Istvának jól is esett, néha is az apja híreses. Ma! hiszen nagyon szép az ifynak, de amikor az ember mégis csak jobban szereti, ha a maga emberségéből valik híressé. Gondolta hát magában ifjú Dobos István, amit az apja tudott, mért ne tudná ő is? Kiment tehát a Balaton partjára és átkibált a túlsó partra. De bizony odát nem halotta meg senki. Ehelyett minden ilyen erőlködés alkalmából — berekedt.

Íme a vajda anekdotája lefordítva Tisza Istvána és Bethlen Istvána.

Egy szép magyarhangzású nével dicsőkedő képviselő, Petrovics, szerette volna, ha a nemzetgyűlés elhárítaná a passzív ellenzék képviselőinek fizetését. A törvényhozás fizetését úgye már más vonatkozásokban is sokszor ígérták a köztálemény. Akadtak olyanok Házon belül és Házon kívül, akik egyáltalán kifejezték, hogy a képviselő fizetését kájon. S főként a demokratikus ellenzékét vették rossz néven, hogy ilyen anyagias gondolkodásúak.

Mikor aztán egy alkalommal, néhány hónap előtt, a nemzetgyűlés felmentle a képviselői illetményeket, a folyosón főként a socializisták ugrottak emleket.

Erre replikázott ezután Parkas István socialdemokrata képviselő a következőképpen.

— Hogy nem demokratikus dolog felmentni a fizetésüket? Hát en ebben a kérdésben a hádező-vásárlási palacsintaszövegnyel tartok, aki a legutóbbiban magyarázta meg, hogy mi az a demokrácia? Talán két féltésed is annak, hogy a socialdemokrata párt ezután küldött ki Hódmezővásárhelyre egy munkatársára is, akkor a párt hivatalos lapjának munkatársára is csollan s elsőfőszálya szabadsággal utaztam.

Mikor megérkeztem, az állomáson vártak a hírek. Egyik-másnak nem tettszél, hogy én első osztályból szállék ki. Egy kubicus meg is jegyzte: — Látni, milyen nagyotán utazik.

Mira egy fejkendő parasztneműeske várakozott az állomásra.

- Nagy szászor kend!
- Játan már mért!
- Mert nem ért a demokráciához.
- Mer hogy én? — sértődött meg a derék földmunkás.

— Egy van az, galambom! Mert tudja meg, ha nem tudja, hogy a Farlas István azért utazik első osztályon, mert azt akarja, hogy az egész vonat — első osztály legyen! Ez a demokrácia.

„Ki mint vet, úgy arat.” Látszik, hogy ez a közmondás az elemi iskolai olvasókönyvből ragadt rank. A politikában úgy is próbálnak arani, hogy Péter és Pál napja előtt botanának zászólt.

A Polgár nem vonult passzivitásba. A mi házugnak bátor és szabad. Mi minden héten bevonulunk a polgárok hajlékaiba, hogy elmondjuk az igazságainkat.

Engedemnyes árban hangszerek és gramofonok a Nemzeti Demokrata Pártkör tagjainak. Lemez ajándékok legnagyobrakára Hangszer-Ötthon FÉKETEIMIHÁLY Budapest VIII. kerület, József körút 9. szám

Villamosjegyekkel fizetik a külföldi kölcsönt és a deficitet Adó, amelyet nem is adónak hívnak

A tekintetes székesszövegnyel tanács — egyelőre — még eldöntetlen, hogy minden külföldes ok nélkül-e vagy azért, hogy Ripka Ferenc kormánybiztosnak hatalmas irieskati adion — felmentle a város- és a magánháztartásokért nem kár, az a városiágy-egldőserintti urai is azt tartják, amint az állami pénzügyeit vezető lángelemlék oly csodálatos szövegnyel vallanak, hogy a hivatalos költészetet, az állami, illetőleg a városi háztartást kell szövegnyel, a magánháztartásokért nem kár, az akár bele is pusztulhatnak. Minthogy pedig a városi adó költészetét előirányzatnak nem éppen megvetendő deficitet volt, összehúzótt a bájos urak tanakodni. Még a jelenlegi tanácsnak új adók kifundálásában, egyébként villárgörögkora emelkedett csodálatos tevékenysége is meddőnek bizonyult czáltal. Nincs már olyan adó, amit még rá lehetne rakni a főváros lakosságra. A meglevő adók emelésére is vakmerőség lett volna gondolni. Így szövegnyel meg a világmegváltó nagy eszme: olyasmint emlelnék, aminek nem adó a neve.

Budapest külföldi tartozásai felé fordult a figyelmük. Annakidején Wolff Károly pénzügyi lángelemléje parosultva Sipoz Jenő finanszenaláltásával szövegnyel a megállapodást a külföldi hitelezőkkel, hogy a főváros a provintóriáim heróndatit estendejére éri 250.000 angol fontot fizet. Ennek az összegnek fedezetül leköltözték a Beszárk betéteinek és a Villamosművek jövedelmének megfelelő százalékát.

Amióta azonban a villamosköltészet bevételei nem mind a Beszárk, sőt nem is mind a főváros, hanem egy része külföldre vándorol, azóta Beszárk déltel versengtek a tartalmelekében és meg-seg sem állt mindaddig, míg meszso maguk mögött nem

hagyták a világarparitást. Nem elég, hogy a fővárosi lakosság legnagyobb rétegének terheit fokozták, még pedig olyan téren, ahol a kivéreltkezett pénz egy része külföldre vándorol. Mellesleg — fölöslegesen vándorol külföldre, mert a minimálisan kikötött évi 150.000 fontnak többszöröse kerül így ki és jóval alacsonyabb villamosforra is elég magas volna ahos, hogy a megfelelő percent a külföldi hitelezőknek a fixizott igényeit kioldítsa. A nagyobb tartást, illetőleg az így befolyó nagyobb jövedelmet nyilván eggyebire fordítják és a Beszárk urainak melléke, hogy a főváros lakosságát, amikor ezekre a rejtett vagy már nem is rejtett egyebekre uponkótt milliárdokat ittad ki, még teherpluszként terheljék meg a külföldi adósságok föltörszével.

De még itt sem állapodtak meg. A fővárosi költészetese deficitese és hogy a deficit elűnjön, emelni kell valahol és valahogy a bevételeket s akkor rábírhak, hogy éppen ott emeljék, ahol mindenképpen emelés keltés terhet jelent a lakosságnak: egyfelől az a pénz, amit a tanács kapjon a deficit elűntetésére, másfelől azt a hányadát a befolyó jövedelemnek, amely — minthogy a székesszövegnyel elektromos művekről van szó — a külföldi hitelezőket illeti. Ilyen szemlélettel találta ki, hogy hova kell nyúlni a deficit miatt. A fővárosnak van eggyéhány tuca bevételei forrása. Összesen kettő van ezek között, melyhez nyúlni bájos, mert a lakosság dupla terheltetését jelenti, a főváros tanácsa tehát éppen ehaz a kettőhöz nyúlt legkiméltlenebbül, legbrutálisan, mintha még érzi-se sem volna azúrt a lakosság iránt, melynek igazgatásán őrá van bízva. Amintohy csakugyan nincs is érzi-ke hozzá...

Lakáspolitikát kérünk!

Akiknek hivataluk lenne ebben az országban a lakáspolitikát irányítani okos intézkedésekkel, építési könnyítésekkel, adókedvezményekkel, külföldi hitelek garatásával, telepítési lehetőségekkel és az országban szétszórtan heverő tökéletlen és egyrészt a magánépítkezést meggátítani és ezzel a halálra ítélt, a városok lüktető erejét képező építőipart talpraállítani: miért alszanak? Mikor már minden felébrett, aminek aludni kellene, miért alsznak csak az még, akiknek hivatalból kellene ébren lenniük?

Városiágyan, sajnos, anélkülnek állandóan rázogatják őket tiszteendő letargikus álmaikból, hogy nézzenek már körül és lássák a nagy színvonalozást. Lássák meg a tiszteryi hajléktalan, nyomorgó polgár- és munkástömegeket. Lássák meg a tömegszállásokon egymást infúzió tuberkulózis és leustikus halálraírteltek. Lássák meg a semmittevésre kárhoztatott hatalmas építőipart, melyből a főváros lakosságának 80%-a közvetve vagy közvetlenül — élt.

Az életstandard, a kényelmet a közép- és munkássztyálya melyen leszállította. Szállítsák le ott is az elavult, idejét mult Eptésügyi Szabályzatból mindazt, ami kényelem és luxus, hogy mind-azok, akiknek kis föléjük van, leszállított áron építhessenek maguknak, a leszállított igényeknek megfelelő szövegnyel kis otthonát. Az élet minden vonatkozásában átorientálódott. Az élet, úgy emberi, mint gazdasági vonatkozásban mindenütt lepiélt. Építsék le ok is az Eptésügyi Szabályzatot, hogy felelthessék a szövegnyel otthonok czéit.

A Szövegnyel Géza ny. államtitkár elnökele alatt működő Országos Közérdekű Lakásépítő, amely megszervezte az egész országban az építési akciókat és házihelyhez jutottakat, egy nagy tömeget tartja nyilván azoknak, akik kizárólag a fennálló Eptésügyi Szabályzat luxuszövegnyelnyel miatt nem juthatnak hajlékhoz s ennek következtében a munkanélkülök sorogól munkához. Akiknek csak annyi a föléjük, hogy maguknak egy 14 négyzetméteres lakónyhat és a mansardban egy 6 négyzetméteres hálokamrát építhetnek. Akik azt tarták, hogy szövegnyel inkább így — mint szövegnyel lakni. Ezrével vannak olyanok, akiknek csak egytelenny helyiségből álló lakónyha építésére van meg a pénzük, amely egyetlen egy magját képező a későbbi hozzáépítések, akik szövegnyel lakni-aknak ebben az egytelenny helyiségű saját otthonban, mint egy bérelt kamrában, vagy bérelt szövegnyel-szövegnyel.

Mi jogon akadályozza meg az Eptésügyi Szabályzat, hogy ezek a szerencsétlenek saját földhöz

jussanak! Mi jogon köveleli az E. Ü. Sz. 1925-hoz azt, ami jó lehetett 1911-ben? Vagy mely bölcsesség vezette egyik vidéki városunk eggyébként bőles magistrátusát, amikor határozatlanlag kimondotta, hogy az általa kiosztott házholokyan csak 2 szobakonyhas lakást enged építeni és egy-egy szobának legalább 16 négyzetméter területtel kell bírnia?

Aki házhelyhez jut, az többnyire minstelten. De apa, apó, konna annyit mégis összeadnak, hogy abból egy szövegnyel kis otthon épülhatsen. A házihely már mogvan, de mikor lesz belője így kabát?

A város urai Beeslen lathatták volna, hogy egy 32-35 négyzetméteres lakónyha és mellötte, vagy a mansardon építeti egy 4-6 vagy 8 négyzetméter területű hálokamra, igen jó lakás és tisztas, egyszerű berendezéssel, az ablakban egy kis muskálival, igen kedves, kellemes beuymást tesz s szövegnyel és sokkal hygienikusabb lakás, mint s tomegszállásokon bérelt szövegnyel, vagy a nedvezőben pincelakás. Láthatták volna, hogy az egész lakóközönség és kisigényű lakátélanok ezrei számárá építtek a legminimálisabb méretű „Kernhaus”-ok, amelyek a későbbi tervszerű kiépítésnek a magját képezik. Ennek a Kernhaus építésnek még egy másik nagy szövegnyel előnye, hogy a munkás lakarekeságra serkent. A munkás, hogy milimárárral együtt legyen a pénz a további kiépítésre, lemondott a kocsnyázásról. Tömegtelen példáját láthatták volna a város urai Beesben, hogy a munkások egy nagy tömeg szabad vasár- és ünneppapját otthon, a kis kertje művelésével tölti, vagy a megtakarított pénzöcskőjét lassankint öszszeszedve építéyyaggal, családja segítségével, maga építi tovább kis házöcskőjét. Ennek nevelő hatása tiszta, hatalmas és már eggyagában ez is megérdemli, hogy ezzel a kérdéssel az illetékesek behatóan és sürögősen foglalkozzanak.

Tanulmányozhatták a főváros urai a telepítésüket és magánépítkezéseket eggyé vonatkozásában is. Úgy financiális, kommerciális, mint szövegnyel vonatkozásban is rájöhettek volna arra, hogy mindaz, amit Bécs megtudott tenni ezen a téren, az meut volna nálunk is, ha nemterődség helyett akarat és győlöletűsztyás helyett öszszefogás lett volna.

Ma sincs még késő és most, a negyedik tavasz küszöbén újra felelemmel szövegnyel a lakátalanok ezrei és a tengőrdő építőipar nerében és kérem az illetékeseket: ne hagyják elmulni a negyedik tavaszt, anélkül, hogy végre győkerem megoldanák a lakáskérdést!

Freund Dezső.

A Mozgókép-Ötthon mai premierje! A First National slágeröigátéka: Villamos völégeny A vörös kakas 7 felv. Főszerepben: Jonny Hines és Doris May Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor Az amerikai Metro világgatrakciója A vörös kakas 8 felv. Főszerepben Frank Keenan és Anna Nilsson Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irja: KRÚDY GYULA

Nem élhetek Pest nélkül

Az elmúlt héten agyonlötötte magát egy úriember Pesten, akinek lakását a fővárosból vidékre kellett volna áttennie. (Egy püspöki uradalomban lett volna jószágigazgató) és a vége felé körülbelül azt mondta vendégül asztaltársaságának: „Nem élhetek Pest nélkül!”

Még a pesti temető is más, mint a vidéki, — hogy ne beszéljünk egyéb örömeinkről, amelyek e városhoz fűznek ... hogy ne beszéljünk egyéb bánatainkról, amelyek miatt halálunk órájág, (mint akár az öreg Podmaniczky báró) nem tudunk elszakadni ettől a sokszor szédült, gyönyört, megvezetett, hitelen vörstől.

Es ne beszéljünk otthonainkról, amelyekből az utóbbi években kiforgatni akartak olyan agyafurcsággal, amivel Kalforniaiban arany is lehet találni. Ne beszéljünk arról a négy festett, meszelt vagy tapétás falról, amelyen estl időben mindig másféle árnyképeket mutat a lámpafény, aszerint, amint kihúzták-e a sorsjegyüket napközben, vagy pedig mi „húztuk ki a lutrit” valamely halog lépésünkkel. Most ne beszéljünk a házesterről, aki negyedszázad óta azon tóri a fejt a kapunk alatt, hogyan kellemetlenkedhetne, hogy nem mely pénzbeli ajándéka legyen — szepi: — hagyjuk a szomszédot, aki feljelentett a háború idején, mint katonaszökevényűt, a kommunisták alatt, mint feheret, az ellenforradalom napjaiban, mint megrögzött kommunistát ... hagyjuk az egész otthoni perpatvarokat, amelyekből mindenünk kijött a maga része, aki nem egyedül lakik egy barlangban, vagy egy kunyámban a budai hegyek között. Gyönyörködjünk inkább városunkban.

... Már csak azért is érdemes reggelizni ebben maradni, hogy az ember lássa a lelet pályaudvar felett a várost felkelni; — azért is érdemes a várost végigrohantolni, hogy szemtanú lehessünk annak a soha meg nem írható jelenetnek, amikor a hegyesek felett búcsút mond a nap a pesti népek.

... Érdemes lenenni az uccára, hogy megkérdezzük, milyen öreg lett a bordár a sarkon, milyen nyúlt lett a berkeosis gébie, milyen új karandobosokat találtak ki ismerőseink, amikor azt kérdezzük tőlük: hogy vannak?

... Érdemes elmenünk régi boltosainkhoz, fűszeresinkhez, szabóinkhoz, szénkereskedőinkhez, edényesinkhez, akik évek óta megint a régi nyájussággal fogadnak, (mintha mi sem történt volna tíz esztendő alatt) feheremitt, bútorot, könyvet, sőt élelmiszert is kínálnak a legolcsóbb részletfizetés mellett.

... Érdemes betekintnünk régi jó vendéglőinkbe, ahol bizonyos idő előtt a gazda még félvállról fogadta köszönésünket, most pedig gyermekeink februári bizonyítványai iránt érdeklődik. Itt most már szó szines arról, hogy valaki, egy idegen elfoglalta sarokasztalunkat, ahol azelőtt anyai esztendőn át várunk barátainkat, akik velünk jajunkat és kaeajunkat majd megosztják. Eppen úgy terpeszkedtetünk három széket is, mint akár a békében, csak éppen a régi asztaltársasági tagok hiányának, ki erre, ki amarra elmenedő, vagy talán lemondott a vendéglo örömeiről. Addig hangoskodtunk itt a sarokasztalnál, amíg véglegesen meguntuk egymást az örökös keresztesgöngyöl, rögölzöngyöl ... addig szüdtük a kocsmáros a változókéony borai miatt, a kávést a rossz szellőztetés miatt, a pincért a piszkos frakkjéért, a szomszédot a duhajkodásáért, a szakácsnét a főzjéért, a ruhátarost a lassúságáért, a takarítógasszonyt a söpögése miatt, amíg valóban komolyan veltünk panasznalunk és elmaradtunk a kasznóból és kávéházból.

... De itt vannak az ingyenes látátnalok, a bolti kirkatok, amelyek az 1914-iki február pazarlásával mosolyognak a járókelőkre. Ah, kaviár, banán, francia szardínia, prágai sódar (ha akarod, van kassal is), osztriga és lengeri rák száruja szíven az ingyenét. A szabók kirkutaiban olyan londoni ruhamezőket látni, amelyek akkor voltak valódiak és divatosak, amikor a velszi herek Pesten járt. Párizs valódi illatszereit érezheted az elegánsabb utcáiban. És a nők talán sötétben voltak olyan szépek Pesten, mint ezen a télen, amikor messziről azt váhédnók, hogy valamennyien meztelen lábál járnak. A testszíni harisnya bizonyosan sok hullámot vet a férfiszívekben, csak néhány öregember mormog arról, hogy milyen mások voltak a női lábak, amikor még ottthon követték a dohány- vagy eektvirágszíni harisnyákat.

... És éjszaka, ha sétára indulsz, hogy elmerengjél régi ablakok alatt, ahol valamikor ideálód porgették bokáit a háziból, megle-

lőpötye tapaszalhatod, hogy megint csak ki vannak világitva a farsangi ablakok, hatytpromos nők lebbennek ki az ablakl rázkódástól, öveg konfortáblisból, zene zené, virághimnőg könnyedségével látszik szálladozni az élet ...
Nem élhetek Pest nélkül.

RácZ Dezső

is illányított bennünket. A régi demokraták, a párt alapítói közül ismét kidőlt egy oszlop. Vámbéry Armin, Peto Sándor, Leisner Adolf, Gal Károly, Kardhordó Árpád, Dáms, Radnóczy, Zoldos, Forgács és a többiek után elment RácZ Dezső dr. is, a legagitatívabb szervező, a fardatatlann agitátor, egyike azon kevés, igaz és töhretetlen harcosoknak, akik mindig kitartottak a kitűzött program, az emberi elv, a becsület, a tisztesség és a pártosság mellett. Egész ember, gerinces férfi, a tanultság és műveltség mintaképe volt RácZ Dezső, onfeláldozó barát, áldozatkész neptribun, aki mindig ott volt, ha dolgozni kellett, ha segíteni kellett az elyonottakon, ha támogatni kellett a gyengét, ha erőt kellett önteni a csüggedőbe, aki mindenütt ott járt, ahol használható hazájának, pártjának, barátainak.

A nemzeti gondolat és hazafias érzés jegyében nőtt fel, ezt látva magába a szülői házból, ezzel az utraiválodni indult el ajjára szülői városból, Miskolcra. Kitűnőtelles végzette el iskoláit. Az egyetemen vezette le az ifjúságnak, majd mint rajongó híve Vámszónyit, aki nála őszintébe és jobban senki sem szeretett, esallakozott az akkor még gyermeképben járó demokrats mozgalomhoz, egyike lett azoknak, akik ennek a pártnak bücsőjét ringatták. Evek hosszú során át volt tagja a főváros törvényhatósági bizottságának. Egyike volt azoknak, akik ezt a várost szöppe és nagyvá tették. Tantorhatatlann jelölte, lehelléselő egyénisége, közismert és általános szeretetnek örvendett úgy a közgyűlés termében, mint azon kívül. Pelszólalásait figyelemmel hallgatták az ellenparton öptgy, mint a Központi Demokrata Körben, amikor a belepő új tagoknak magyarázta el a párt elveit, programját, céljait. Közgyűlési beszédei, éles közbeszólásai sokszor hozták igazolomba a kormány akkori exponensét, az előlele Helmi Ferenc főpolgármestert és ragadták lelkes tapsra az akkor hatalmas Községi Demokrata Pártot.

Nem volt nagyobb esemény a főváros közéletében, ahol hiányzott volna, a kerületi szervezésekben mindenütt ott volt, fardatatlann igyekezett az országos párt és évekel azelőtt már a párt-sajtó alapításán és kiépítésén, nem volt olyan viláslás, melyen ne lett volna a demokratsák firkortesei között, sőt élen, mindig önzetlenül, a közérdekben, mindig másért. A szereplési-akarsú, a törtetés hiányzott belőle, nem a címek, hanem az éltek embere volt mindig. Magával, jövővel sohasem törődött, de annál inkább igyekezett elősegíteni mások érvényesülését. Sokan köszönhették neki pozíciójukat, alpolgármestert, tanácsnok, és előjáróválasztásoknál sokszor csak az ő szervezőképessége és lanakdatlan segíti-akarsú jutottat egyeseket pozíciókba.

Eletművészek nevezik valamikor, mert senki sem vette az élelet könnyebben, mint ő. Bajok, gondok el nem keserítettek, jékedvi volt és fűrg maradt a sors minden fűldzése közben is. Több nyelven beszél és nem olvasott, új szándarok, melyek meg ne léhett volna, mindenütt ott volt, ahol azt remdte és hitte, hogy kultúrát szívat nemis lelkébe, ahol úgy gondolta, hogy tanulhat, azért, hogy aztán ő is taníthasson, bradithasson, lelkesíthessen, mint a demokratsák egyik szerény apostola. Derős kedélye, optimizmus sokszor tartotta a lelket barátaiában, családijában és az ő tágabb családijában: a Központi Demokrata Körben, még azokban a napokban is, amikor csak titokban találkozhattak, a bolsevizmus, a rémuralom idején.

De aztán egyszerre hírtelen úszeroppank. Gyilkos kór támadta meg és a hatalmas termétt, edzett sportember, aki a leghidegebb napokban is ott ászott a nyílt Dunában, néha csak másodmagával, a

testtellekél köllővel, báró Wlasics Tiborral, — beleszokodni, sorvadni kezdett. Két évén át kínlódott, szenvedett, míg most megváltotta szenvedésétől a halál, elragadta őt családjaól, barátaiól, pártjától. Vasárnap, február 1-án búcsúztatták Peto Miksa dr. rabbi, Brody Ernő dr. a Nemzeti Demokrata Párt részéről és Pusztay Károly a barátok nevében. Temetésén a Demokrata Párt tagjaín kívül, akik nagy számban kísérték el utolsó útjára, sokan voltak ott régi városbázi barátai közül is. De sokan hiányoztak azok közül, akik annakidején sürün keresték egyérett és karrierjüket elsősorban neki köszönhették. Székely Ferenc, Seelogy Aladár, Peto Sándor és Feleki Béla után az öökük nagy halottja a Demokrata Pártnak RácZ Dezső rövid néhány éven belül. A régi harcosok kidőlnek és újak lépnek a helyükbe. A régi nagy demokrats lelke figyel rájuk, köztük most már RácZ Dezső is, hogy méltóan leszenek-e azokhoz, akik fölött, mint RácZ Dezső sírjánál is, emondhatjuk a költő szavait:

„Mig hál szíved és hull rád a rög tompán dörögve, csak bátor álmodk harcosa álmodhat mindörökké!”
I. s.

PALMA

PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

Legfinomabb kalapok és sapkák

Radványi Jenőné
Budapest, Baross tér 17. szám

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek

BALASS HUNGÁRIA
DROGERIA Budapest,
VIII, József körút 13

Pannonia kávéház

MISKOLC, Széchenyi és Kossuth uca sarok

A demokrats és kereskedőilág találkozóhelye!

MODERN BÚTORSZALÓN Üllői út 14. Baross uca 11. sz.
Teléfontszám: J. 56-08 Szolid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Nándor

Nézzén a tükörbe, hisz Ön kövér!

Használja a „VREGITIV FORTE” tablettát és oly karesú lesz mint barátja. Kapható békobeli minőségben

„HUNNIA” gyógyszerertár Budapest, Erzsébet körút 56
Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül. Orvosok ajánlják

PAPLANOK 1300 db 180.000
K. gyönyörű mintás paplanok 370.000
Kort Sándor „ideál” paplanygyár IV. kerület, Kammermayer Károly uca 1. (Központi Városháza)

BRONZESILLÁROK Redvező fizetési feltételek mellett vásárolható BÁN ALADAR ANDRÁSSY ÚT 4. SZÁM

KÖZGAZDASÁG

A tőzsdei intervenció fiaskója

A Kereskedelmi Bank és a Hitelbank érdekelleté — Újabb kompromisszum készül

A legutóbbi napok során a budapesti tőzszen jegyzett „értékek” újabb árfolyamcsökkenést szenvedtek a nemcsak az úgynevezett hiszpanikok, hanem a legelsőrangú valóruk is szinte versenyre keltek egymással a lefelé való zuhanásban. Akadtak persze bőven, akik ismét csak a kontraint, a hivatásos árfolyamrombolókat akarták felelőssé tenni a bekövetkezett árfolyamcsökkenésért, míg voltak olyanok is bőven, akik a tőzsdei árfolyamok alátámasztására alakult intervenciók hiányosságait felelőssé rólták az újabb becsúszásokra. Megállapítható, hogy az utóbbinézett képviselői jelentős többségben vannak, mert hiszen az intervenciók bizottság éppen a kontrainti garázdálkodásainak megakadályozása végett alakult meg. Nem esoda tehát, hogy az intervenciók bizottság működését meglehetősen éles formában kommentálják s akadnak oly nézetek is, melyek szerint az egész intervenció csakis egy szarvanyvesztés, egy porhintés, amellyel a bankok és vállalatok az értékpapírpiaci donosokat megnyugtatták igyekvésükkel.

Feltétlenül hitelt érdemlő helyről igen érdekes adatokat kapunk legutóbb arra nézve, hogy az intervenciók bizottság miért nem volt képes az utóbbi hetek során kétféleképpen fellépni az árszökkel szemben, s miért kellett az intervenciók komité tőzsdei vezetőségének szinte teljesen tettehetlenül nézni a kontrainti ármobilizációt.

Beavatott körökben nem titok, hogy a magyar pénzügyi élet két legfőbb konfessza, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Általános Hitelbank már hosszú idők óta igen jelentős pénzügyi

politikát folytat. A Kereskedelmi Bank szinte dogmaszerűen konzervatív, míg a Hitelbank a mindenkori konjunktúrális rugalmassággal. A Kereskedelmi Bankot a tőzsdei vállalkozásaiban is mindenkor a legnagyobb óvatossággal jellemezte, míg a Hitelbank egyáltalán nem esmált titkot belőle, hogy számára egyenesen presztizs kérdése a papírpiacra minél magasabb árfolyama.

Ez a két, egymással merőben ellentétes álláspont egy ideig kompromisszumot kötött egymással az intervenciók bizottság kebelében, mir utóbb azután a régi ellentétek mégis csak kiütözték. A Hitelbank — állítólag — újabban a tőzsdei vállalatok papírpiacát a konszervatívhoz tartozó vállalatok papírpiacát alátámasztásánál igen szívesen látta volna, míg a Kereskedelmi Bank kifejezetten hangsúlyozta, hogy az intervenciók alap szertartásaként nem mehet be, s szerinte teljesen elegendő, ha az intervenció a Magyar Hitel, vagy más arbitrázs értékek kívül legfeljebb 1-2 nagyobb lokális értékek voltak az okai — információink szerint — az intervenciók fiaskójának. Most azután egy újabb kompromisszum fog készülni — a kecske is jölklik, a káposzta is megmarad élvénnek állhatatásával —, amennyiben az intervenciók alap felelőséről s az intervenciók tártásáról folytak az újabb megbeszélések.

Intervenció tehát ismét csak lesz. De honnan veszik majd a pénzés publikumot, amely az intervenció sikerén fellelkesülve, ismét felkeresse főbb tőkével az értékpapírpiacot?

Kamara

MISSISSIPPI RABJAI Griffith mestermű 8 felvonásban
A villanyos vőlegény amerikai vígjáték 7 felvonásban
Miss Lilian személyes fellépé eredeti színes fénytanocokka
Előadások kezdete: hétköznap negyed 8, negyed 8 és negyed 10 órakor

Báró Ullmann Adolf halála

A magyar gazdasági életnek nagy gyászát, szinte pótolhatlan veszteségét jelentő báró Ullmann Adolf elhunyt. A nagy gazdasági alkotó utolsó nagy mohikánja volt, akik annakidején Magyarország mult századévi gazdasági differenciáltságának pillérjeit leakták. Eltérhetőség, kiterjedő volt a nagyipari egységek egész sorának, s emellett a Hitelbankot, melynek csaknem hét évtizeden keresztül az élén állott, nemzetközi relációiban is az a súlyos jelentőségű intézkedést fejtette, mint amilyen ma. Még szinte alkotó erőnek teljességében ragadta el a halál, egy oly súlyos és gazdasági válság közepette, mikor a talpraállni készülő magyar gazdasági életnek elsősorban az ő világos értelmére, nemzetközi presztizsére, mindent átfogó tudására lett volna szüksége. Egymásután távoznak a nagyok. Legutóbb Chorin, ma báró Ullmann. Kik maradnak utánuk? Vajon van-e aki kellően pótolni fogja őket? Ezek a szomorú kérdések foglalkoztatják ma a gazdasági életet, mely előtt a századévi korszak további súlyos megpróbáltatásai állanak.

A politikában nincsenek gyógyfűvek, melyek minden betegséget egyszerre meggyógyítanak. Az igazi politikus mindig ott van a polgárság mellett és minden baját — külön orvoslja.

Pola Negri-Norma Talmadge

Radius-Paramount-film

Két nagy világattrakció egy műsorban pénteken

Lloyd-film

Uránia

Jegyet elővételben váltsa meg!

Royal-Apollo

Dévai Testvérek ezüstárugár Rt. gyártmányai Dévai Jenő ékszerésznél VIII. Rákóczi út 61 szám kiskönyben Demokrácia pártjának gyári árúja

Zongorát—Pianinót

no veyen Reményi

elsőrangú zongora telept meg nem létezőt Budapest VI. Király ucca 58. Hangolás, javítás, vétel, cseré, becsésés, beraktározás

— Orvosi és ügyvédi hírek. Dr. Kollner Dániel belgyógyász, izr. kórház orvos rendel. Erzsébet körút 39. I. 5. délután 3—5-ig.

Dr. Trajter Elemér ügyvédi irodáját VI. Csengery ucca 64. szám alá helyezte át. Telefon: 90—33.

— Eljegyzés. Zimmermann Desző nevelt leányát Katókat eljegyezte Gyémánt István mérnök. (Mindenkülön értesítés helyett.)

LÁTTA?

Nyakvendőm, incim, galleriam, noi barisnyám, keztyűim? Hecht uridivatkirály, Ulloai út 16

— A pesti ír. hírközlésében 1925 február hó 15-én lezár az óralapítások a Sip ucca 12. sz. alatt (II. udvar) lévő leányiskola helyiségeiben, amely alkalommal a képviselőtestület 160 rendes és 50 pótlékválasztójel választják meg: a rendes tagokat 6, a pótlékokat 3 évre. Csak választási igazolvánnyal lehet szavazni. A választási igazolványok 1. évi február hó 5-étől 13-ig, délelőtt 9—11-g, délután 4—7 óra között a VII. Sip ucca 12., I. 20. alatt vehetők át és a választás napján a szavazóhelyiségekben.

Elsőrangú román import

bűk hasáb tűzifát vagonfételekben is

azonnal szállít!

PROSYLVÁNIA RT.

TELEP: JOZSEFVÁROSI P. U. X. SZAMU KAPU TELEFON: J. 90-72. KOZP. IRODA: V. NADOR U. 21

PAPLANT

árban, kiválóban, kiválóban a legelőnyösebben kaphat Blauánál, VII. Király ucca 19 az udvarban.

SZABÓ SÁNDOR

irodai cikkek csírógép-kellékek szaküzlete V. ker., Sziget ucca 4. 5. sz. TELEFON 193-67 SZÁM

STELLA SUTOPOR

Gyár: Bottenbiller-u. 46

Hálószobák, ebéd- és színházterem, fűzős rakományok, melyek szállítottak árban lecsökkentek VII. Dohány u. 62 Löwy Testvéreknél Newyork palotáján szemben

Drót Drótfonat Drótáruk

Stadler Mihály rt. VI. Teréz körút 41

Műbutorakiállítás!

Üri-és hálószoba különlegességek Hiteleskedésnél: Irtékai közreműködés TROTZER ES WIDDER SUTORIPARI RT. Budapest VII. Wesselyány ucca 18. sz.

A Polgár előzetési nyugtája minden önérték demokratának az igazoló-jegyje.

SZÍNHÁZ

Automobilos és gyalogos színészek

A napokban olvashattuk, hogy X. Y. színművész úr 60 loerős autóján, egy hüvelyknyi kitérülésen gyors fordulót vett, kislépett és az árokba fordult. Ugyanez az utas más helyen közli, hogy egy tehetséges, de éhező színésznek, aki, mint a lap írja, főleg Molliere figuráinak volt hívatott ábrázolója, lenyom egy dőlben a Körútra — csak úgy auto nélkül, gyalog — s ott siklott ki. A Körút zajos életéből befordult az árokba. A hallal árka.

A népszerűségben sűrűkötésű autos művészeink csak, hogy az esetlőt ruhát kellett cserélnie; de csak, hogy az légszűrőt ruhát kellett cserélnie; de Tégéd, szegény, fanatikus Kertész Bandi, aki nyomorúságban neki indult a lármas Körútra, hogy a kilitáshá helyezett ebédkölesét felvevő — Tégéd még itt is — utóljára is megcsufolt a végzet.

Az életét végére is üres gyomorral érkezől... és úgy zsebbel... egyetlen álléred nem volt... vajjon átvész-e obulusok nélkül az alvilági csolnakos?

Ez a két hír egymás mellett. És vajjon lehet-e emelni a két hír mellett anélkül, hogy ennek a két kislépett típusnak — ennek a más-más életmódot folytató színésztársainak egymást megvilágító fesz-fesz-különségét — momentumot ne káltsunk a nagyon is élőknek... az automobilosoknak?

A Kertész Endre fajtáját — a színészt lármas ügyléti hiába figyelmenetünk a veszedelmekre, amelyek pályájuk útjait szegélyezik. Tudják azt valamenynyen és tudatosan dobják bele testüket-lelküket a szent hevületbe. Tudják, hogy átoméletűként az életükkel fizetnek, eszébe széri a lelki kielégülést, amit sokan néven nevezve népszerűségnek hívnak.

Es ez az, amiről a szomorú alkalomból beszélni kell. Mert ennek az önfeláldozásnak az ellenértékét — az érdemes színész népszerűségét viszik a hirdetésig vásárlóba azok, akik mindenáron híresekné akarják látszani. Jól figyeljünk, — nem arról az egy-két művésztükről van szó, akik robotos munkájuk közben auton szafának fizeték után. Amhár ezeknél sem indokolt, hogy pont ebben utazoznak nyugati kollégáikat, hiszen az a külföldiek, akik nagy Metropolisokban élve, sokszor 30-40 kilométeres körzetben száguldnak próbaföldjükhöz, — azoknál természetesebb, hogy a legújabb kör- e praktikus járművét veszik igénybe. De a mielőtt Ez ebben a kis városban! Itt, ahol előbb-utóbb a színház főszereplőjében áll a színház — itt elevenül kihalnak a gyalogos és autos színész egymással való szembeállítás.

A Rózsahegyek és Odry Árpádok — Varsányi Irén vagy Márkus Emília gyalog megtalálják ma is az útát a közönség szívéhez. Őn, ahová az automobilos izyoknek. A nemrég elkövetett színész-nagyságok nyomorúságos élet-halál küzdelme is előbb-utóbb emlékeztünkben. Hiszen a mi dráma Pethov és Imreknak is meg kellett halni, hogy először autóbá billeszen — utolsó útjára, pedig a legzárda-gabb volt művészekben és — szerényseggben.

A milliórdós gázok körül zajló vitarendezőket eleget ártottak a színház népszerűségének. Ne felejtjük el, hogy ennek a gazdaságilag lerongyolt városnak dolgozó polgára még ma is jó színházi publikum; támogatja, szereti a színházat, de nem hajlamos színész krözusokat csodálni.

Es az se téveszköz szem elől, hogy a szerény-ség az, ami a tehetséget — művészei mellett — igazán népszerűsíti.

Városi Fodor Oszkár.

Az Idegen. Ifj. Gaál Mózes négyfelvonásos színművét pénteken mutatta be a Renaissance Színház. Egy egzotikus éghajlathatól sarjadzott tiszta ember Párizsba kerül a fiatal szerző darabjában és a nagyváros fertőjében találkozik a nővel. A nővel, akit a szerző perverzusnak, romlottúnk lát, de akit a szereims-vaksággal megoldott „apostol” istenként imád. A hosszú négy felvonáson nem tudja meggyőzni a szerző az „idegen”, hogy leklikje is eny-gyára romlottak volnának a párizsi nők — valljuk be, mi sem hittük el. Kétségtelen, hogy a talen-tumok szerzőnek van mondánivalója, de ma még nem tudja úgy szervezni, hogy a színpad szemközébe állítva érdekellenj bennünket. Mindenesetre tisztel-tet érdemlő vállalkozás Bárnos igazgató részéről, hogy kiállításban is ilyen áldozatok/szerepek áll fiatal szerzők rendelkezésére. Es főleg Somlay Artúr-nak tartozik hálaival Ifj. Gaál Mózes, mert egy fanatikus művész felkészevel bocsátotta a darab rendelkezésére minden tehetséget. A jóindulatú közönség barátságosan, biztatón hívta függőre ele a szerzőt és a szereplőket, akik közül Makláry, Táray és főleg Harsányi a felzörgő taposkat meg is érdemelték.

A Vígshízházban pénteken este a *Délihód*. Fajda Ernő világhírű vígjátéka kerül színpadra. Szombaton, vasárnap és hétfőn az *Északiakodalm* szerepel a műsorban. Vasárnap délután Az *üvegipó-t*, Molnár Ferenc nagyratús vígjátékát adják.

Vasárnap délután a *Parasztbeszűlet* és *Bajazádk* kerül színpadra a *Városi Színház*-ban.

Nézzé meg a hirdetőoszlopokon a *Városi Színház* helyárát.

„Marica grófnő” minden este a *Király Színház*-ban.

* A Halló, Amerika! sikere a szezon legnagyobb eseménye. A *Fővárosi Operettszínház* új revüje az énekek, táncok, színpadi és nézgetéri trófiák, valamint képrázatos látványosságok oly tömegét nyújtja, amilyent nálunk egy előadás keretében még nem láttuk. *Pechy Erzsé, Biller Irén, Fejes Teri, Halmai Tibor, Tolnay Andor, Újváry Lajos*, a színház együttesének díszai mellett oly kitűnő vendégek szerepelnek, mint *Bekeffy László, Mály Gerő, Sarkadi Aladár, Pártos Gusztáv, Erdélyi Géza, Bálint Béla*. Hozzájuk csatlakoznak az angol és amerikai táncművészek akik közül különösen miss *Lella Collins* és miss *Constance Carpenter* máris kedvencei a közönségnek a tizenhat angol párrel együtt. Hamarosan váltak népszerűbbé a „Halló, Amerika!” magyar és külföldi dalai is, amelyek mindegyikét minden este sokszor kell újránézni. A „Halló Amerika!” egy-magában tölti be a *Fővárosi Operettszínház* esti műsorát. Vasárnap délután „A nótás kapitány”-t adják a bemutató-előadás kitűnő szereposztásában.

* A „Szulami” a Blaha Lujza Színházban. Pénteken, február 6-án játssza először a *Blaha Lujza Színház* idei szezonjának főszerepét, a *Szulamit*-ot. Talán még sosem volt előadás oly zámos és gazdag, mint amilyen a *Szulami*-é lesz. Rendező, karmester, előadóművészek, az ének- és táncművészek jelöléi, díszlet- és jelmeztervező művészei, színházi műhely fogtak össze, hogy *Goldfaden* keleti daljátéka olyan előadásban kerüljön színpadra, amelyben a világszór remekműnek még sehol nem volt része. Természetesen, hogy a nagyszerű produkció híre, a *Szulamit* iránt olyan érdeklődés mutatkozik a közönség körében, mint csak a legnagyobb színterek előadásánál.

Táncpalota

Cercle des Etrangers

VII, Erzsébet körút 53. Tel.: 60533. József 73-23
Igazgató: Káldr Miklós
Művész vezető: Szintal Nándor

„The 6 Clariens”
Eredeti amerikai jazz band
Martha & Alexandree
mondani táncok
Hansi Merkl klasszikus táncosnő
Mic Santos danseur excentric
Miss Arizona
Maestro Roznyay and
Lilla Herkules

Műsor után hűlábda- és szerepfin-csafa
Kizárólag az ur! közönség táncol!

Táncvezetők:
Prof. Alexander és Prof. Christian.
Záróra minden hétfőn, szerdán és pénteken reggel **5 órakor**

* „A nótás kapitány” mérékelt helyárának. A *Fővárosi Operettszínház*ban vasárnap délután *A nótás kapitány* kerül színpadra. Mérékelt helyárak.

* **Kroek. A Royal Orfeum** februári műsorának **művész-attrakciója**. Pár hét előtt a Kövessy vár avató estélyén *Torján Vilmos*, a *Royal Orfeum* igazgatója mellett jelölté ki helyemet a rendezőség. **Kroek** mester még akkor a bicseletet bódította, kap-ráztatta művészi produkcióival, de én akkor éjjel már megismerkedtem a világ legjobb bohókó művészeivel. Annyi lelkeséggel, a csodálatnak azzal a paroxizmusával nyilatkozott róla, ahogy a maga színerében abszolút művészet csókait méltán. Azóta **Kroek** mester nemcsak rajtuk, mesterségbeli vén rókák fölött győzedelmeskedett, de bűnülaba ej-fett és ejti azt az eszermi népet, amely minden nap zenefalag megtölti az orfeum nézőterét. Csodálatos ebben ez az istendáldotta bohéművészet. Mindent tud, amit akar. Biztosan megrikatni is tudna, ha törté-netesen most nem azért fizetnek, hogy könyveik ka-gacsasson. Több mint félórát „dolgozik”. Mit! **Dolozik!** Játék az arcával, a kezével, a hangjával — minden örzékével és a hallgató mintha langyos fürdőben úsna és úgy élvezné egy nagyon kedves komédiás művészi mőkázását.

Hogy mit csinál ezalatt az 50 perc alatt, azt egy kis referéda keretében el sem lehet mondani. Egye-elt magában egy zenbőhőnek mind-n öröngössé-gét, az őszönös színészművészet alakított tehetsé-gét, meg a táncos és szonglír megtevesztő ügyességét. Látni kell őt, hogy emlékkünkbe járjunk, mint egyik legkedvesebb élményünket. Még néhány szám köve-tel ebben a verőfényes februári műsorban díszesret. *Caroline de Sevilla* kitűnő spanyol táncával, *Lee Luna* énekművészetével, *Frithie*, a kitűnő angol clown, a *Wood nővérek* trapézmutatóival, *Leigh*, testvérek nevetető szonglírja, *Alaska* táncmű-vezetője és főleg a mi *Dénes Oszkár*unk, aki *Harnath* Imrenek humoros tüneményt adja elő — mind külön-külön megérdemlik a tapos estét, amelyőt vízszhangos most mindennap a *Royal Orfeum* né-zőtere. (F. O.)

* „Az Idegen” bemutatója pénteken a *Renaissance Színház*-ban.

Budapest színházi szenzációja:

! HALLÓ, AMERIKA!

a Fővárosi Operettszínház nagy revüje

Erre a hétre minden jegy elkelt!
A pöntár és a jegyirodák a jövő heti jegyeket már árusítják!

* Mű jelent az „Altona” sikere! Az „Altona” táblás házi azt bizonyítják, hogy a közönség a jó és érdekes magyar darabot minden külföldi fölibe helyezi, különösen, ha olyan művészi darab láthat a színpadon, mint a *Magyar Színház* „Altona” estén *P. Márkus Emília, Bajor Giz, Csontos Gyula, Gombosi Ella, Taray Ernő, Vágó Béla* ragyogó együttesét. Az „Altona” legközelebbi előadásai péntek, vasárnap este.

* **Petőfi** hallhatatlan szellemét idézi a **Városi Színház** pénteki udonságával, mert a „*Juhász-legény, szegény juhász legény*” nemcsak címével utal a legnagyobb magyar poéta híres költeményére, de egész szellemével, derűs és poétikus hangulátával, szívhez szóló tüzös muzsikájával a magyar falunk azt a virágos ösvényét járja, amelyen a „*Juhászlegény*” költője tépte a legesodálatosabb virágokat. **Török Rezső**, a jeles fiatal poéta, megkapon friss zsánerképet festett és csillogóan színes énekes játékból a magyar faluról; a magyar szívek szereleim, humor, szárnyas fantáziája dalol, kacag és ragyog napsugaras vidámsággal darabja három felvonásában; a jellegzetes és mulatságos figurák egész sora vonul fel magyar kedvvel, szívvel és temperamentummal, gyönyörű magyar muzsikával, amely *Magyar László* is erős tehetséget dícsé-ri. A nagy érdeklődéssel várt udonság péntektől kezdve minden este szerepel a *Városi Színház* műsorán.

* Sok-sok szerelem, még több szellemesség és élet felszerelt a *Béldáros Színház* nagy vígjáték-sikerét, a *Fej vagy írdst*. Minden előadásban táblás ház tünepő *Titkos Ilona, Törzs Jenő, Mészáros Giza, Kertész Dezső, Rubinyi, Gárdonyi, Z. Hahnel Aranka, Faludi Sári* nagyszerű együttesét.

* **Északiakodalm**. Kivételos sikerének megfelelően tizték műsorra a *Vígshízház* legújabb szenzációját, az *Északiakodalm*. Legközelebb szombaton, vasárnap és hétfőn kerül színpadra *Géraldy* remekműve. Mindenki a legnagyobb elragadtatással beszél a gyönyörű színműről és tökéletes előad-ásról.

* **Az üvegipó** vasárnap délután. A *Vígshízház*-ban vasárnap délután Az *üvegipó-t*, Molnár Ferenc nagyszerű vígjátékát adják. Az *üvegipó* első német-nyelvű előadása még e szezon folyamán a bécsi Volkstheaterben lesz.

* A Halló, Amerika! jegyvel erre a hétre elkelték. A *Fővárosi Operettszínház*ban a *Halló, Amerika!* e heti előadására minden jegy elkelt. A szenzációs revü jövetheti előadásaira szóló jegyeket már árú-sítják.

* **Az Idegen** színlapja. Ifj. Gaál Mózes négy-felvonásos színművének pénteken, február 6-án lesz a bemutatója a *Renaissance Színház*-ban. Színlapja következő:

AZ IDEGEN.

Disztingvezo: Simon János György.

Rendező: Somlay Artúr.

Szereplők:

Dr. Marietta Matandua—Somlay Artúr
Agácléna—Róth Marianno
Vadeleina Agáclé—Holló Klára
Alfred Lendormy—Táray Ferenc
Pedro Pacheco—Harsányi Rezső
Dr. J. Cadra—Vártes Lajos
Hover—Máklary Zoltán
Franelis Hover—Baló Eméka
Párizs, Ma.

* **Csontos Gyula** alakítása az *Altona*-ban a leg-nagyobb művészi szenzáció erejével hat. A romok művész játékat minden alkalommal zajos ovációkkal honordítja a közönség.

* **P. Márkus Emília** tüneményes karrierének egyik főpontja az a pártalan siker, amelyet a *Ma-gyar Színház*ban az *Altona*-ban arat.

* **Könnyű**, mint hab a *Ki babája vagyok* én francia szellemesség. A szezon legmulatságosabb vígjáték-sikere szombaton a *Béldáros Színház*-ban. (*Titkos Ilona, Török Rezső, Kertész Dezső, Taray, Z. Hahnel Aranka*.)

GÁSPÁR FÜLÖP
 Budapest VI, Hungária körút 72. szám
 Telefonszámok:
 4-68, 39-60, 60-21

Szállít **száraz tűzifát**
 7000 kalórián felüli **porosz szenet**
 Elsőrendű **retortabükkfaszenet**
 házhoz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vagontételekben is eszközöl.

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

EZÜST disztrigáryak, dúsz választékban, gyári árban
EZÜST evőeszközök, **SCHLEIFER**
EZÜST sport- és versenydíjak, ezüstárugyár
 VII, Kazinczy ucca 14. sz.
 TELEFON: J. 133-98

Vasbútor, rézbútor sodronyágybetétek
 Klein Greta és Tsa
 vasbútorgyárban
 Epest VII, Dob ucca 39

Meghívó
 szíves megtekintéssel!

600 db 200/300 nagyságu vaseros
 szőnyeg ..... kor. **390.000**
 Kifünó paplanok ..... **290.000**. — koronától feljebb
 Agy- és asztalterítók, sezlónátvetők, u. m. férfi- és
 női szövetek, női feherneműek és vászonárnk
 eredeti gyári árak mellett kaphatók

Quitt Lipót és Tsa
 cégnél Budapest, Király ucca 32
 Vigyázat! Címre ügyelni! Nem saroküzlet!

Olcso szőnyegvásár
 Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Holló neza sarok

Márvány írókészetek
 tálak és hamutartók

Telefón: 77-51
 Vidékre is szállítók

Márványáru Vállalatnál
 Budapest, VI, Rózsa ucca 51-53
 (Király ucca közelében)

SZAKORVOSI rendelés vör- és namibetegek részére
 EZÜST SALVARSAN ÖLTÁS
 Rendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., 1. em. 1. Rókusfal szobában

Tűz ellen biztos a harcok,
 Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
 VI, Rózsa ucca 85. • Telefon: 37-31.

Varrógépek, kerékpárok,
 részletfizetésre
 legolcsóbbak **Walter Belánál** Budapest VIII, Baross ucca 69. sz.

Engel és Gottesmann
 Budapest, Deák tér 1., az udvarban. ☎☎☎ Telefon: 52-14

Mechlovits Ferenc és Társa utóda

Fenyvesi Aladár

Műszaki különlegességek:

Nemez (filc), csiszoló, fém-, kőcsiszoló- és
 polírozó összes anyagok minden célra. Galvanizáló
 anyagok és teljes berendezések. Csiszológépek

Főoszt és központi iroda: Ausztriában:
Budapest, Baross u. 47 | **Wien, Daugasse 1-a**
 Telefon József 25-65 | Telefon 3332-VI
 Sörgőymcim Politrüz Budapest | Sörgőymcim Politrüz Wien

Bucarest, Strada Smardan 28
Kolozsvár, Str. Maria Regina II

Fióküzletek:

Budapest VI, Üllmos császár út 23. Telefon 118-51.
 Miskolc, Arany János ucca 66. Telefonszám 1004.
 Szombathely, Erzsébet királyné ucca 43. Tel. 447

Tagfelvételek
 a Pesti
Chevre Kadisánál

A lömeges jelentke-
 zésre való tekintettel,
 a felvételi bizottság
 a tagfelvételek határ-
 idejét

Jólyó hó 8-ig
 meghosszabbította!

Mindazok, akik fel-
 vétel céljából jelent-
 keztek, de a bizott-
 ság elé meghívót nem
 kaptak, vagy magu-
 kat bármely okból
 fel nem vették, je-
 lenkezzenek a fel-
 vételi bizottság előtt

Budapest VI, bardon u. 3

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét,
 gyermekkoscsék elia-
 meri jöminőségénél fogva legolcsóbb **Hikker** gyárá-
 ban, VII, Dohány ucca 6. szám. Telefon József 124-12

Villányi pezsgő
 (Schaumburg-Lippe herceg ud. pincéje)
 1911-es és 1913-as töltés.

Háló, ebédlő,
 úriszoba, meglepő olcsó árban
ORION, Andrassy út 52 Bejárat Eötvös uccában

Fodor Testnevelő és
Vivóintézete

Specialitás:
gyermektestnevelés!

TELEFONSZÁM: 996

IV, Petöfi Sándor ucca 3

Hálószobákat, ebédlőket, úriszobákat, sza-
 lon- és klubgarnitúrákat,
 konyha- és életozabberendezé-
 séket legolcsóbb árban szállít:
 Sándor Ignác bútoraárháza, Dessoewy ucca 13

Mindennemű
 gazdasági gépeket
 a legolcsóbban azonnal
 raktárról szállít:

Dénes B. rt.
Budapest

Központi iroda:
 V, Váci út
 98

MINTARANTAR:

Budapest VI, Vilmos császár út 61

SURGONYCIM: „DEBERT“

Perzsa és gyári szőnyegetek

vez és elad **INTIKARR RT.** (Igazgató: Sternberg Z. J.)
 Dob u. 31. Kazinczy u. sarok Tel: J. 123-97, T. 723-59

40 szám	FOGORVOS	40 szám
R	Med. Univ.	R
E	Dr. Kovács S. és Barna I.	E
S	főorvos-fogorvos, Budapest VI, Erzsébet körút 40-42	S
Z	Műfogak, fogszorok teljesen szájpadlás nélkül.	Z
L	Árnyékak és kronák anyagi pulpa tömbök is.	L
L	Fogkúra, fogtömb (plombálás) ércszelvényre (al-	L
T	tatással is). Műtétik esetén is fordulón a legna-	T
R	gyobb bizalommal 40 év óta fennálló rendelésükbe.	R
E	Vidékük soronkívüli fogódatnak 10 év jóllátást	E
S	(rendkívül mérsékelt árak) Orvosi tanács díjtalan.	S
I	Rendelés d. e. 9-12-ig, d. u. 2-7-ig. — Vasár- és	I
S	ünnepnap d. e. 10-1 óráig. — 40 éves garancia	S
40 szám	FOGORVOS	40 szám

Szenzációs olcsóság!

21 cm. széles hátzöngve **40.000 K.** Ebdő- és tohó-
 szőnyegekben nagy választék. **Klein Sándor** kárpitos-
 kellek-tanyakereskedő, Budapest VI, Terev körút 1/a szám

bel- és külföldi úri és női
 szövetségkülönlegességek
 nagyban és kicsinyben

IV, Petöfi Sándor ucca 3

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Február 7. szombat

Ersébetvárosi (XV-XVI.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Jókai-ünnepély (8). — Ferencvárosi Demokrata Kör: Parsangyi est (8). — Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Aron Desző mérnök előadása a rádióról (10).

Február 8. vasárnap

Ersébetvárosi (XIV.) Demokrata Kör: Gyermekelőadás (d. e. 10).

Február 9. hétfő

III. ker. Demokrata Társaskör: VIII. kultúrest (8).

Február 10. kedd

Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Jókai-ünnepély (9). — Lipótvárosi Demokrata Kör: Adó-ankét (6).

Február 11. szerda

Külső Terézvárosi (XII.) Demokrata Kör: Csörgő Hugó dr. előadása (8). — Ferencvárosi Demokrata Kör: A XXI. választókerület vezetője Vássonji Vilmos részvételével (8). — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Jókai-ünnepély (8).

Február 12. csütörtök

Belvárosi Demokrata Pártkör: Helyiség-avató ünnepély (8). — Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör: Pártvacsera (8).

Február 14. szombat

Központi Demokrata Kör: Művészhangverseny (8). — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Aron Desző mérnök előadása a rádióról.

Február 15. vasárnap

Központi Demokrata Kör: Demokrata Barátok Asztaltársaságának hangversenye (10).

Február 22. vasárnap

Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör: Tisztújító közgyűlés (d. e. 11).

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI. Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-05).

I. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház. Telefon J. 85-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaskör (III. Kulcsár uca 1. Pártnap: szerdán).

IV. Belvárosi Demokrata Pártkör (IV. Magyar u. 50. Pártnap: csütörtökön).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V. Koháry uca 4. Tel. 80-76. Pártnap: kedd).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI. Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerület Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Angyalútjeli Polgári Demokrata Kör (XII. vá. kerület, Úteg uca 4).

Demokrata asztaltársaságok: I. Reiss Dávid Asztaltársaság (Karikás vendéglő). — II. Demokrata Barátok Asztaltársasága (Központi Demokrata Kör, összejövetele csütörtökön). — III. Ledermann Mór Asztaltársaság (Báthory kávéház, összejövetele hétfőn). — IV. Brody Ernő Asztaltársaság (Blaska vendéglő, Szív u.). — V. Turul Asztaltársaság (VI. Szondy u. és Felsődörög u. sarok, vendéglő, összejövetele szerdán). — VI. Polgári Jólétkony Asztaltársaság (Lovranna kávéház). — VII. Első Budapesti Asztaltársaság (Teréz körút 17, Kőműves vendéglő, összejövetele kedd).

Ersébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 65. Tel. J. 118-57. Pártnap: csütörtök).

Ersébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII. Damjanich u. 51. Tel. J. 43-39. Pártnap: szerda. Társasvacsera: szombat).

Ersébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly út 80. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII. Rákóczi út 41. Tel. J. 94-82. Pártnap: kedd. Társasvacsera: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII. Déry u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrestély és társasvacsera).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 81. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX. Ferenc körút 1. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvacsera: csütörtök).

Külső Ferencvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Mészárosi kávéház, Úllói út 95).

Kőbányai Nemzeti Demokrata Párt (X. Liget tér 2).

Üpestli Nemzeti Demokrata Párt. Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt. Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt. Kispesti Nemzeti Demokrata Párt. Monori Nemzeti Demokrata Párt. Miskolci Nemzeti Demokrata Párt. Győri Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— Pártvezetőségi ülés. Az Országos Nemzeti Demokrata Párt vezetősége a hó 4-én a Központi Demokrata Körben ülést tartott, melyen Vássonji Vilmos elnökölt. — Megjelent a választók névjegyzéke — mondotta beszédében —, át fogjuk tekinteni a csatlakozó és kiadhatjuk a gyűlésjelentést arról, mennyivel csökkent az új szavazók száma. A választói névjegyzék megint átment azon a fogynakörön, mint az utóbbi években mindig. Megint megtörtént az elevenek halottválasztása. Ezt a művellet ezúttal részint Ripkáké, részint a „szabadéliek”é, részint pedig a keresztény párt vezetőké el. Legnagyobb mértékben Lágymányoson írtották a szavazatokat, ahol Ripkáké 2000 szavazatot hagytak ki, a Lipótvárosban a szabadéliek ezen felül, a Kálsán panaszokodott a választók kihagyása miatt, 2000-nal csökkentette a szavazók számát, Kőbányán Vercsán elnökölt a közel 1000 választót hagytak ki, a XVI. választókerületben a szabadéliek 1300-át, Ezeket a kihagyottakat meg kell reklamálni és ha végre a kormány a névjegyzék előterjesztés és elfogadtatja a sokat emlegetett országos törvényjavaslatot, már előre kell gondoskodni arról, hogy a névjegyzéki választók névjegyzékéből annakidején kimaradt, összeírassanak. — Brody Ernő a reklámlevegő módozatát ismertette. Rematott arra, hogy a férdoklamások azért intzhetik el csak maguk az emberek felé, mert a kormány ezzel akarja elérni a tömeges reklámlevegő levetésének. Indítványozza, határozza el a pártvezetőség, hogy a kihagyott választókat fel fogják keresni adataik beszerzése céljából. — Pakols József a szervezkedés módozatát ismertette, majd a pártvezetőség vezetői tették jelentést az eddigi szervezkedési munkáról.

— A III. ker. Demokrata Párt vasárnap, e hó 1-én pártvezetőségi ülést tartott, melyen Vörösmarty Miklós dr. elnökölt. Orava Zsigmond dr., Miklóvics Vaszl., Földes Armin, Weiss Lipót, Révész Károly, Tehet Lajos, Hencz Béla, Gláyer Jenő, Horjós Alfréd és Radó Sándor dr. felszólalás után, a pártvezetőség kidolgozza legközelebbi munkaprogramját, majd szervezkedési ügyekkel foglalkozott.

— Köravtás. A Belvárosi Demokrata Pártkör csütörtökön, február 12-én tartja Magyar uca 50. szám alatti helyiségének felavató ünnepélyét. Az avatóbeszédet Vássonji Vilmos tartja.

— Adókérdések. A Lipótvárosi Demokrata Kör csütörtökön, február 5-én dr. Gal Jenő elnökletével választmányi ülést tartott. Gal Jenő elnöki megnyitó beszédében rámutatott az adózás kérdésének fontosságára, majd Hegedűs József dr. ismertette a különböző adóemeléseket. Strasser Lajos, Horváth Miksa, Zala Zsigmond és Faludi István felszólalásai után Gal Jenő indítványára elhatározták, hogy a jövőben hetenként tartandó összejöveteleken fogják megvitatni az adózással kapcsolatos kérdéseket és a tagok konkrét panaszaira nevező Hegedűs József dr. előadó mellett esetben felvilágosítást fog adni az orvoslás lehetőségeiről és módozatairól. Legközelebbi ülés 10-én, kedden lesz. Itt említhjük meg, hogy kedden, február 3-án politikai vacsera volt a körben, melyen Páker Emil nemzetgyűlési képviselő, Horváth IV. Károly, Gal Jenő és Ballagi Ernő dr. szözláltak fel.

— A XII. választókerület (külső Terézváros) Nemzeti Demokrata Pártja vasárnap délután 4 órakor és kereskedőgyűlést tartott a lakás- és adókérdésben. Dr. Páldári Béla társelőnök hívószóval a nagy számban megjelenteket, Brody Ernő a városnagyszó lakásügyi ügyrendi megoldását az építkezés megindításában látja. A lakások felszabadításáról csak akkor lehet beszélni, ha az építkezések megindultak. Deményi Aladar dr. a mai súlyos gazdasági válság okát abban látja, hogy az adó-

törvények nem az adózók, hanem kizárólag a kincstár szempontjait tartják szem előtt. Hoffmann Mihály a kikereskedők sérelmét teszi szóvá, majd Vássonji Vilmos elnökletű szözlásra a polgároknak pércéig tartó eljenzése közben.

— Amit Magyarországon szánásnak neveznek — mondotta —, az lehet az állam pénzügyeinek idősleges gyógyítása, de nem gyógyítása a termelő, dolgozó társadalomnak. Az állam azt gondolja, hogy ha a polgárok befetegek lesznek, ó meggyógyul. Ez a gyógyulás azonban látszólagos, mert az állam és a társadalom nem különböző dolgok, demokratikus országban ez a két fogalom egy és ugyanaz.

— Nem lehetséges az a jelző, amit újabban hangoztatnak, hogy a közéleti politikát elvállasszák az országos politikától. Akit a polgárság bekiel a városbizárra, arról tudnia kell, hogy akarja-e a polgárok között a békés munka lehetőségét, akarja-e, hogy ebben az országban egyesüljünk az elszakított testvéreinkkel, vagy pedig gyűlöletet tánt, hogy egymást szembeanokoljuk! Akit mi a városbizárra kielünk, attól meg kell kérdeznünk: akarja-e az általános, itt és ott való választást, vagy megint csak a kiválasztottaké, akik, mint Hahót Ferenc, elcsúsznak az általános választásoknak; meg kell kérdeznünk, hogy a házférfiáncosok érdekeit, vagy a lakók érdekeit akarja-e szolgálni. Aki a városbizárra be akar jutni a polgárság bizalmából, annak ezekkel az alapvető kérdésekről nyílt hivatallást kell tennie.

Vássonji nagy öljenzésű fogadott beszéde után még Pusztay Károly szözlalt fel. A többség főből álló népes gyűlekezet dr. Treiber Márton alelnök zárvásával után a legnagyobb rendben oszlott szét.

Itt említhjük meg, hogy február 11-én, szerdán este a hó hetvenecaróján Etes Gusztáv melegen üdvözölte Gáspár Fülöp elnököt visszaérkezése alkalmából.

— A Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör kedden, 3-án társasvacserát rendezett. Dr. Weiller Ernő elnök felszólalásában rámutatott arra, hogy két egyezkedés törvénynek minél előbb a nemzetgyűlés elé kell kerülnie. Az egyik, amely lehetővé tenné, hogy akik annakidején kimaradtak a választói névjegyzékből, most mégis bekerülhessenek a választók sorába, a másik, amely hatályon kívül helyezi a numerus clausus, Poharát a polgárság összefogására és a választások sikerére ürtette. Messinger Hugó dr. az alprófétaokról beszélt, Páles Aladár Vörös János dr. képviselőt üdvözölte, végül Kunos Ignác egyetemi tanár szözlalt fel.

— A Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Körben csütörtökön, 5-én Zimmermann Desző ügyv. alelnök taggyűlés keretében ismertette az általános kereseti adóról szözló rendelkezést és a bevallási ívek helyes kitöltésének módoját.

— A Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör ifjúsági csoportja 5-én, csütörtökön ismerkedési vacsorát rendezett. Köhn Emil elnöki megnyitóját után a csoport díszelőkövet megválasztották Köröcsy Zoltán dr.-t, majd Fábán Sándor dr. mondott a központ nevében üdvözlőbeszédét. — A mai időkben az ifjúdemokraták harcú készsége és fiatalos lelkesedése nagy szükség van. Az ifjúságnak küzdenie kell a kultúra szögyene, a numerus clausus ellen, hiszen a kiüldözött egyetemű hallgatók édes testvéreink. De küzdeni kell gazdasági téren is azokról az ifjakról, akik egyik napról a másira kenyér nélkül maradtak, amikor a bankokból, hivatalokból és műhelyekből elbocsátották őket. — Reichenberger László zárvóbeszédét ért véget a vacsera hivatalos része, mely után tánc következett.

— A Ferencvárosi Kültéki Polgári Kör kedden, február 3-án Pakols József nemzetgyűlési képviselő elnökletével választmányi ülést tartott, mely a közgyűlés előkészítésével foglalkozott.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör január 31-én, szombaton jötköny hangversenyt rendezett, melynek műsorán Új Kálmáné szimfonikus zenéje Zoltán zongoraművész és Bosnyakóvits Zoltán szözlőszerepltek.

— Ifjúdemokraták a kulturáért. A Ferencvárosi Ifjúdemokraták kultúrastálya február 3-án este felvilágosítást rendezett, melyen ifjú Pakols György, Spiegel Zoltán szözlaltak fel, majd Kemény István tartott előadást a szözlőről.

— Az Egyesült Szóhadóparosok Köre február 3-án a Vasúti és Házózási Klub helyiségében fényes szözló alkalmán estélyi rendezett, melyen nagy számban vettek részt a klub tagjai.

— Esküvő. Blum Rózsi (Szolnok) és Balla Ernő dr. ügyvéd, a Ferencvárosi Demokrata Párt főtitkárának esküvője e hó 8-án d. n. 10 órakor lesz a IX. kerületi izraelita templomban (Páva uca 39). Esküvőjére tagtársait említen is meghívja.

»PYRAMIS«
MAGYAR FÖLDBIROKOSOK ÉS FÖLDHER-
LÖK KERESKEDEMI RESZVÉNYTÁRSASÁGA
Budapest, Teréz körút 26
Részvénytöke: 1.600.000 K
Bontoztatási, Gabonaszítási, Liser-, vetőmag-, mezőgazdasági
ép-, műtárgy-, erőtakarmány-, műszaki és biztostási osztály

Lipótvárosi Demokrata Kör
tagjai részére
leves
sült, kávé
tészta vagy sajt
naponta 12 óráig 3 óráig!
Menü: 22.000 K
Fischer J.
vendéglős

„Legyen újra munkakedv, egyenlő jog, szabadság és kenyér!”

(Vázsonyi Vilmos beszéde a „politikamentes párt”-ról a Kőbányai Demokrata Kör alakuló ülésén)

Jelentőségteljes, új erőssége támadt a demokrácia eszmének. Hétfőn, február 2-án avatták fel a *Kőbányai Nemzeti Demokrata Kör* a kőbányai demokratikus polgárság imponázis részvételével. *Vágyó Sándor*, a Kör elnöke üdvözölte a megjelenteket és a központ kiküldöttéit, élén a párt vezérével, *Vázysonyi Vilmos*sal.

Dr. *Bródy Ernő* volt az első felszólaló. Ha építően akarunk — mondotta — előbb az alapítványt kell megcsinálni, a politikában sem lehet először a házban a házszabályokban megcsinálni a klóutort, előbb az országban a többséget kell megkérdezni, hogy mi a véleménye. Erre pedig egyedül mód: az *általános egyenlő tőkös választás* jog.

Benedek János elmondja, hogy a koalíció idején meg függetlenség párti volt, de az akkor alakult demokrata városi pártunk tagja volt. Ez azt mondták, hogy a kettő nem fér össze, így lett ó demokrata párt.

Ezután *Pakots József* szólalt fel. *Kossuth Lajos* üzenete hazá Turinból — mondotta —, nevezetesen magukat nemzeti demokratáknak, mert a negyvenéves függetlenségi gondolat a demokrácia gondolata. 1920-ban egyetlen párt volt, amely a veszedelmes ördögök uralkodalmát szembeszállt: a demokrata párt. Hol volt akkor a többi úgynevezett szabaddelvi párt? Egyedül hárultunk, mert a szocialisták passzívítáiban voltak és *mi antik mandátumot* azoknak az úgynevezett szabaddelvi uraknak, akik a *tegető alkotmányt* szerben hagyták vérszínben.

— Ahelyett, hogy a bolszevizmus után a polgárság testvéri szeretetben egyesült volna és a közös veszedelmét után megerősítet volna azt a testvéri összhangot és egységet, amelyre az országnak annyira szüksége van, felállottak egységek és mint a gyűlöletnek vérszói, arra alapították politikai létüket, hogy szétrepessék a hitvallást és a szeretet egybeforrasszó melege felváltva a gyűlöletnek romboló, megsemmisítő, perzselő lángjait vigyék szét az országban. Ezt a helyzetet nem lehet lezárni: a polgári társadalomnak egy része ma tevély és a reakció szolgálatába szegődött. Ez pedig azt jelenti, hogy *össeszkidírtá önmagát ellen. Mert a reakcióhoz az a jellege, hogy azt a néhány száz embert a maga hasznára, a maga javára veszi, de lenyegében még azokat a tömegeket is elnyomja, amelyek a reakcióhoz csatlakoztak. És itt tünk ki, hogy néha az ember kevésbé okos, mint az állat. Sokan látam márhat, amely a végülre hátrékeléssel és önkérelve nem volna és sokszor látam márhat, amely az igát maga faragta volna saját magának. Ide csak a reakció szíllészhetséje is hurbert.*

— Nekünk nem kell a reakció, mert *mi senkinek, hanem a nemzet érdekében állunk.* Mert ez az ország, amelyet területileg megcsináltak, amely gazdaságilag lerongyolódott, amelyet ezer az ezer sebből vérzik, csak úgy tudja sebeit beköszölni, ha csak úgy tudja legalább egy részét visszacsiszolni annak, amit elvesztett, ha *összetartunk, egybeforunk.* Magyarországon

mindenki hazarúg, aki nem dolgozik és aki mást béke, munkájában akadályoz.

Ez a hazát csak béke alkotó munkával és szeretettel lehet felépíteni.

Szét akarják repeszíteni először az országos munkások és polgárok ahelyett, hogy azt mondják, hogy a miul hitállásból, hibából és szenvedésből mindkét részről okukkal, tanulással! *Micsoda szemérmesekre és micsoda egyiptomi hét csapásra volna még szüksége, hogy az emberek megértsék volna még szükségük a polgárokra, hogy az emberek megértsék, hogy a polgárok az emberek végre okosak és megértőek!* A polgárok az emberek, amíg az emberek közel jutnak egyetemes, mert a kormányzat részletes politikájára oda sodorhat bennünket, hogy a polgárokhoz lassanként valószínű lesznek, sok gazdasági egységben tömörömg, eljusztul: mi ezzel szemben hirdettük, hogy

nem a polgárhoz kell proletárnak lenni, hanem a proletárhoz polgárnak.

A munkások szöve, *magunkra is alkalmazunk.* Mi munkások vagyunk és polgárok, és pedig munkásoknak munkások és vállalkozó polgárokká. Mi tanuljuk meg tőlük a szervezőképességben rejlő erőt, és pedig helyrekeredjenek el a polgári társadalomban és velünk váltakozva dolgozzanak az országért és különben váltakozva dolgozzanak a reakció leállításért.

— Csinálhatunk-e polgári egységet, és a polgárság egy része a reakcióhoz szegődött? Gámbóssal, a Wolff-párttal csinálják polgári frontot! *Vagy azoknak, akik a városi lakosságot túl akarják terhelni, azt akarják, hogy az ország kishébezzel visse a szandát minden terület és a terhek túlnyomó részét? Csak azáltal csökkenthetjük a köznevesítést, ha többet kényszerítünk, a köznevesítést pedig az, hogy az országban újra legyen egyenlő jog, szabadság, legyen meg újra a béke, munka lehetősége, a gazdaságilag gyengék és kisgazdák elpá-*

lása és védelme. Ez a szolidaritás együttes hozza a dolgozó kispolgárokat, a dolgozó közepostály tagjait és a dolgozó proletárságot. A reakció felett csak így tudunk megsemmisíteni diadalt aratni. Ellenségeink mindazok, akik meg akarják akadályozni, hogy együttes frontban haladjunk mindnyájan, akik a haladás hívei vagyunk.

— Ezek az ellenségeink egyrészt a reakció táborában vannak, de másrészt ott vannak azok között a tevélygek között, akik a polgári társadalomnak felsőbb rétegeiből csoportosultak és magukat „*Jerém*”-nek szokták nevezni. A polgári társadalomnak ez a felszeli krémje előkelődött jászték. A régi, úgynevezett szabaddelvi korszakban is láttuk ezt a parvenü réteget

— Abban az időben ez az osztály azt hitte, hogy a szabaddelviségből elegendő annyi, hogy a rendiségnek nézi tényezőit mellé, a főurak, főpapok és nevesek mellé fel kell venni egy utolsó réteget lésnak; és ez a *parvenü polgárság rétege.* Ezek támogatják azt az uralkodó, amely a választójoggal szemben tanúsított kokszsággal és maradászággal *éppú tényező volt a forradalomnak, mint azok, akik a forradalmat követelték csináltak.* Mikor jött a forradalom, akkor ez a réteg tolongott előnének a nemzeti tanácshoz. Az előkelők, a krémek és a legfőbbekben szaladtak esküt tenni a nemzeti tanácsnál. Ok holbogy voltak, hogy végre megtörtént a nagy fúzió. Az előrelátó milliárdosok ugyanis már régebben tartottak maguknak egy úgynevezett *szabaddelvi önkormányzatot*, ahinek a segítségével kontrenzübe mentek, szemben a kapitalizmussal. A prokuria kért alet, mint valami olcsó árut, megvették nekik a forradalmi jóindulatot. A forradalommal bekövetkező az áldott állapot: a nagy fúzió; *egyszerre lehetett valaki kormányzó és forradalmár.* Igazán nagyvesszős helyzet volt, csak sajnos rövid ideig tartott. Ez az alet a rövid idő alatt nem voltak udvari tanácsosok, királyi tanácsosok, főtanácsosok, hanem

nemzeti tanácsosok.

— A *bolszevizmus* alatt még volt a baj, mert a bolszevizmus nem lehetett semmit sem kezdeni. Ok itt is lettek volna szívesen kormányzó, de nem ment a dolog.

A forradalom után bekövetkezett a *keresztény demokrácia* korszaka és ezt a címet joggal viselhetette, mert *ez amíg nem volt keresztény, mint amennyire nem volt demokrata.* De itt is baj volt a ógátbla miatt; ehhez a éghen nem lehetett belülről csatlakozni. Az előkelő polgár azonban, aki előkelő volt a szabaddelvi korszakban és előkelő nemzeti tanácsos volt a forradalomban, nem jött zavarba: *ha nem támogatja a kormányt belülről, hát támogatja kívülről.* Így keletkezett már az 1922-es nemzetgyűlési választások alatt az úgynevezett *Heinrich-párt*, amelyet akkor elneveztem

a keresztény-párt rituális alszótálynak.

Most pedig felállítjuk, hogy velünk keveredik ne kelljen, azt a lehetetlen tételt, hogy *egy szíllésen, istelen és szagtalan közösi pártot* kell csinálni, amely mentes minden politikától

— Van egy régi közmonddis, hogy „*amelyik kutya ugat, az nem harap*”. És van erre egy régi vice: „*azt én tudom, de vajon tudja-e az a kutya is?*” Ok politikamentesek, de a kutya, amelyik szemben áll velük a reakció, nem politikamentes, az nemcsak ugat, de harap is. Politikai harcosság, éles fogat ellen politikai alapon lehet és *kor* tehát védekezni.

A keresztény-párt nagyon is politikált, egyszínűenlakt lelt önkre, gerzsdítkodott, romboló a feljövendő politika állásán. Mikor arról van szó, hogy elakartitunk, nem szabad olyan avitást hirdetni, mintha lehetne hit, itelen, szíllésen és szagtalan, politikamentes párt csinálni. Nem lehet, mert a *minél előbb politikai csinálnak.* Nem lehet embereket aláírni be-csemézni a városüzérré. Programot kell adni. Akkor aztán minigárt kiderül, hogy lehetetlen olyan embereket egy pátrba csoportosítani, akik meg az alapvető kérdésekben sem értenek egyet. *Hogyan lehet Heinrich Ferencel* együtt csinálni pártot, aki kijelentette, hogy általános választójogot csak demagógiából vagy népszerűségvágyásából hirdetik és hogy ó a tőkösöknek nem hite, olyan politikásoknak, akik szerelmet vallanak a tőkös szavasságnak és az általános választó jognak? Itt hogyan vezem komolyan a fogadkozást, hogy itt politikamentességrel van szó, amikor folyton hal-lom fölük a passzív ellenzék kritikáját, hallom, hogy a passzívítás nem vezet eredményre. Erre azt felelem: Ha politikamentesek, miért politikánszt de ha már politikát csinálnak, értek meg, hogy

sz ellenzék politikuskak nem az a feladata, hogy az ellenzék ellenzék legyen, hanem a kormányt.

Ne ejtse őket tévedésbe, hogy követők skodnak. Van egy olyan polgári réteg, mely mindig kormányzó akar lenni. Ezek nem kormányzó pártok, velük

a szabaddelvi korszak alatt, imádták *Tisza Istvánt*, kormányzó pártiak voltak a forradalom alatt és rajongtak *Károlyi Mihályért*. Ezek azt mondják hát: *meddig maradjunk még kívül a kormányzaton, szerelvények már ezt a kormányt újra támogatni és ha Bethlen nem akar szabaddelvi lenni, akkor ok erének erejével elhárítják, hogy szabaddelvi; szinte várhatjuk, hogy székszótot fognak tartani, ahol beleszuggorják Bethlenbe, hogy szabaddelvi.* Hirdetik, hogy Bethlen az ó Mózisok, aki a reakció avitvatagútló kivétel egyben a liberalizmus igéretföldjére. És valóban, ugyanon hasonlít Mózishez:

Mózisnek is negyven fy kellett hozzá!

— Bethlen úgy gondolkodik, hogy

nekj mindegy, hogy milyen színre van festve a városháza, csak az ó városháza legyen

és ne legyen ellenzék! Végre akár bék az ég, akár szurke: megis az Isten egy. És ó a mi földi Istenünk!

— Bethlen úgy gondolkodik:

eddig a kurzusos kormányzást uralkodott a városházán, most uralkodják a kurzustalan kormányzást.

Erre való a jobbpártos *Ripka*. De a balpártos más elemek idáthatók, ezek előhírdására *Ripka* nem alkalmas, a balpártos a feladatot másnak kell elvégeznie. A feladat az, hogy a demokratikus polgári pártokat és a szociáldemokratákat, akik erőteljes egységre állnak össze — meg kell zavarni, hogy ezek ahelyett, hogy a reakció és a kormány ellen harcolnának, *harcoljanak egymás ellen.* És ezen a kormány mulat. En azonban nem mulatok; és ha van eskik azoknak, akik a szabaddelvi pártot csinálják és van bennük jóniszeműség, akkor ok sem mulathatnak rajla és nem szolgálhatnak eszközzel a kormánynak ehhez a tréfájához, hogy legyen a városházán egy kurzustalan kormányzást is, akik nem tartanak ugyan *Wolff*-kal, hanem versengenek, mint három-bolyok a szíllán kegyelért, vajon kit szeret jobban a miniszterelnök.

— Mi azt kívánjuk, hogy álljon végre helyre ebben az országban a demokrácia és szabaddelviségs

a politikai bizánciaknak, trigmának, quá-

drigmának legyen végre vége.

Hátfazott azt kell vallani az országos politikákban épenyig, mint a városi politikákban, a szintelen, íztelen és szagtalan politikai alaklásnak sem célja, sem értelme, sem jogosultsága nincs.

— *Nekünk egyiket lelt haladnunk a szociálisták-ko!* Azt kéreznem: *Az-e a jobb polgár, aki a szociáldemokraták mandátumot szánat megállítják előle és a szociáldemokratákat reáírja arra, hogy a közös előkelő való küzdelem érdekében mondják nek le arról, hogy harcoljanak a polgári társadalom ellen és öblük: minél több mandátumot szedjenek ok vagy az-e a jobb polgár, aki a szociáldemokratákat arra uszítja, hogy minél több mandátumot szedjenek el a polgári társadalomtól?* A szabaddelvi urak polgári-egysé ed az utat követi. Mi pedig azt akarjuk, hogy a munkások velünk együtt éljenek, dolgozzanak a közös cél érdekében, hogy érdemes legyen élni és könnyebben lehessen megélni, hogy

legyen újra munkakedv, egyenlő jog, szabadság és kenyér.

— En arra is felhívom a figyelmüket, *kőbányai* polgáritársaim, *hol voltak a Kőbányai szabaddelvi urak*, amikor az 1920-iki közösi választásoknál megjelölt nem mertek állítani; hol voltak ezek az urak 1922-en a nemzetgyűlési választásoknál, amikor mi Kőbányán is megversztük a liberális és demokratikus polgárságot! En voltam kit akkor Kőbányán barátaimmal együtt és nem azok, akik most szabaddelvi pártot akarnak kreálni. *Mi voltunk azok, akik minden szíllésben helytállottunk!*

Vázsonyi lelkes eljenzéselt fogadott beszéde után dr. *Erdélyi Dező* biztostolta a párt vezérét és nemzetgyűlési képviselőt a kőbányai demokrata polgárság (támogatásról és kért, hogy merítsenek erőt a harc megvívására a tömegek erejéből. Kimutatta, hogy a történelmi soron a passzívításnak mindig megvolt a kívánt eredménye. — A városra bizakodó lelkesedéssel a késő éjjeli órákban ért véget.

Az „Alarcosbúbi” című operában a grófot orgyilkosok támadják meg s az apród közben áriát énekel, ahelyett, hogy segítene. A gyilkosok ellen nem áriák használának, hanem együttes, komoly küzdelem.

Úgy olvastó A Polgárt, mint katona a napi-parancsot, mely másoknak talán idegen, de a harcossal megmondja: mit kell tennie, hogy legyőzheszék az ellenséget.

Felolós szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel

Felolós kiadó: Zsombor Géza

Felolós Gyarmató: Gusek György